Култꙋра Бомбицелѡр

саꙋ

Ꙟвъцътꙋра

деспре цинерѣ ши крѣшерѣ ѡмиделѡр. саꙋ гоанцелѡр де мътасъ, ка ѡ̃ ꙟ̂деѡгаре, мꙋлт фолоситоаре, ꙟнгъ цинерѣ стꙋпилѡр ꙟ Магаціінꙋрій,

традꙋсъ

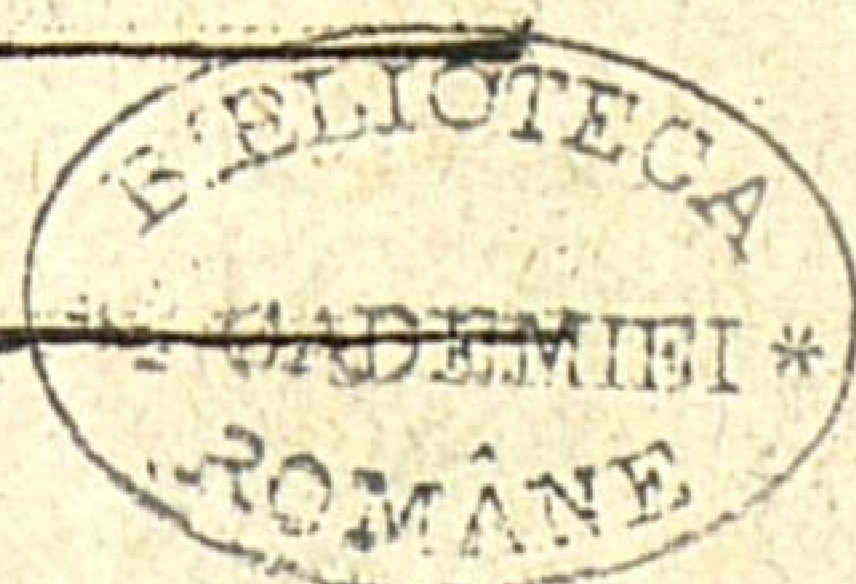
дꙋпъ Маніпꙋлаціа чѣ май ноаѡ ши ꙟдрептатъ а̂ Домн: Іѡсиф Блашкович, а̂л кꙋлтивирей мътасей Діректор: ши пентрꙋ лъкꙋиторій дин Крѫимѣ Оунгꙋрѣскъ ши пентрꙋ Схоалеле Ромънещи дин цинꙋтꙋл ей ꙟтокмитъ

прин

Іѡанн Ѳѡмич

Прѡтопресвѵтерꙋл Карансебешꙋлꙋй, ши а̂л Ч. Консісторій а̂ Вершецꙋлꙋй Ассессор.

De Cultura Bombicum.

ла Бꙋда

кꙋ тѵпарюл Крѫещей Оунівсерсітате дин Песта.

1823.

Budae die 21. Novembris. 1823.

Imprimatur

Georgius Petrovics m. p.

Libror. Censor.

Ꙟнаинте Кꙋвѫнтаре.

Бомбицеле сѫнт дꙋпъ албини гоанџеле чѣле май врѣдниче де лꙋаре де сѣмъ. Мъкар къ, дꙋпъ пърѣре, май ꙟтѫю пꙋтем фи фъръ де мътасъ, де кѫт фъръ де міаре ши чѣръ, тотꙋши къꙋтарѣ ши негꙋцъторіа мътасей, кꙋм ꙟ Патрїа ноастръ, аша ши ꙟтралте Цинꙋтꙋри ши претꙋтинденѣ, ла аша трѣптъ аꙋ а-

жꙋ́нс, кѫт дѣ́къ а͡чѣѧ прин лъкꙋи-
то́рїй Па́трїей, де то́ате пърциле
шѝ кꙋ то́атъ сѫргꙋ́инца нꙋ̀ се ва
ꙟмꙋлцѝ; а͡тꙋ́нча нꙋ̀ нꙋ́май ꙟ тот
ӑнꙋл ѡ͡ сꙋ́мъ ма́ре де ба́нй ꙟ Цъ́ри
стре́ине, пе́нтрꙋ мъта́съ а͡ трѣ́че де
ли́псъ ва фи, ка́рїй а͡лтминтре́лѣ спре
бꙋ́нꙋл де комꙋ́н ꙟтре но́й а͡р жꙋка̀
— чѝ ꙟкъ шѝ то́ци лъкꙋито́рїй Цъ-
рїй де комꙋ́н, шѝ фїеще ка́ре де ѡ͡се́бй,
де ѡ͡ а͡гонисѣ́лъ ѹ҆шо́аръ шѝ кꙋ бꙋ́нъ
добѫ́ндъ ꙟпреꙋна́тъ, шѝ де хра́на чѣ̀
де то́ате ѕи́леле се вѡ́р пъгꙋбѝ. Пе́н-
трꙋ а͡чѣѧ кꙋлтꙋ́ра Бомби́целѡр ка
шѝ а͡ а͡лби́нелѡр, пре тꙋди́нденѣ, ка
ѡ͡ а͡гонисѣ́лъ де ма́ре фоло́с ѩ҆сте ꙟ-
креди́нца́тъ, шѝ де прѣ́ бꙋ́нꙋл шѝ

мꙋ́лт грижиторюл Ѫ̑пъратꙋл ши̇̀ Краюл ностръ, нꙋ̀ нꙋмай Ѫ̑кредин-цатъ, чѝ шѝ кꙋ мѫнъ де а̑жꙋторю пропгитъ: пентрꙋ къ претꙋтинде-нѣ прин Четъцй шѝ прин Ѡ҃рашеле чѣле марй, сѫнт рѫндꙋицй Інспек-торй шѝ пꙋртꙋторй де грижъ, пен-трꙋ крещерѣ фръгарилѡр, пентрꙋ вин-дерѣ семинцей шѝ кꙋмпърарѣ мъ-тасей дела сꙋпꙋшїй Църїй; дела ка-рїй нꙋ̀ нꙋмай кꙋ оушор прец семин-ца Бомбицелѡр, шѝ фъръ ничй кѫтъ платъ планте (саде) де фръгарй крескꙋцй, шѝ повъцꙋире Ѫ̑грижирѣ Бомбицелѡр, Ѫ̑тоатъ врѣмѣ се поате къпъта; чѝ шѝ мътаса чѣ дела Бом-бицеле сале къпътатъ, кꙋ фоарте бꙋн

прец

пре́ц ꙟда́тъ се поа́те ви́нде. Дȣпъ кȣлтȣ́ра Бомби́целѡр чѣ май ноаѡ ши̏ ꙟдрепта́тъ а̑ До́мнȣлȣй І̑ѡси́ф Бла́шкови́чй, дȣпъ ка́ре Кърти-чи́ка а̑ча́ста пре скȣ́рт ши̏ кїа́р са́ȣ ꙟ-токми́т; дела Бомби́цъле оўнȣ̆й ло́т де семи́нцъ, дȣ́пъ мето́дȣл а̑че́ста, фъръ сминтѣ́лъ крескȣ́те ши̏ къȣ-та́те, 60 де фо́нцй де Галѣ́те са́ȣ Коко́нй *) де ꙟтъ́ѧ Кла́ссе се поа-те къпъта̀; ши̏ а̑ча́ста пла́съ де Га-лѣ́те дела сȣ́с а̑ръта́цїй І̑ншпе́ктори а̑кȣ́ма кȣ 30, пънъ 40 кр: фо́нтȣл ꙟ а̑рџи́нт се плътѣ́ще, ка́ре фа́че 30 са́ȣ 40 Фл: ꙟ а̑рџи́нт; їа́ръ ло́тȣл

де

*) Ꙗ́ша̀ съ нȣме́ск Бомби́целе дȣ́пъ че се ꙟ-вълѐск ка ѡ̆шȣшоа́реле де голȣмб ꙟ мъта́съ.

де семи́нцъ — нꙋ́май кꙋ 36 Кр: се поа́те кꙋмпъра̀. Аꙋ нꙋ̀ ꙗ̆сте ачѧ́ста ма́ре агонисѣлъ а оўней кѫшй? Ши ка́ре ка́съ нꙋ̀ ва пꙋтѣ ꙟ то́т ӑнꙋл Бомби́це ꙟка́й дела оўн ло́т саꙋ ба́рем дела жꙋмъта́те де ло́т де семи́нцъ але крѣщѥ шѝ але гри́жѝ?

Агонисѣла ачѧ́ста кꙋ атѫ́та ꙗ̆сте май ма́ре шѝ май вре́дникъ де ꙟкрединца́т, кꙋ кѫ́т ачѣѧ кꙋ пꙋци́нъ гри́жъ шѝ ѡстенѣлъ, нꙋ́ма́й ꙟ шѣпте сѫптъмѫ́нй, шѝ ꙟ аша̀ ти́мп ꙟ примъвѣ́ръ се поа́те плинѝ, кѫ́нд семънътꙋ́риле кѫ́мпꙋлꙋй саꙋ гъта́т, шѝ чѣлѣла́лте лꙋ́крꙋрй ꙟкъ наꙋ ажꙋ́нс, ӑдекъ: дела 20 Апрілїе пънъ кѫтръ жꙋмъта́те Їꙋнїе, ла ка́ре лꙋ-

крꙋ

кръ ши́ феме́нле, ши́ пръ́нчїи ка́сей се по́т ӑтребѹинца̀. Дечи Ка́сникѹл ӑче́ла, са́ѹ ѿри ка́ре лъкѹито́рю ӑл Цъ́рїи, ка́реле нѹ̀ ӑр пѹ́не ла сокоте́лъ ѿ ӑгонисе́лъ ӑша̀ бѹ́нъ ка ӑча́ста, ди́н ка́рѣ ӑкай са́рѣ че̑ требѹинчо́асъ, По́рцїа, са́ѹ ѿ па́рте ди́н келтѹе́леле че́ле де ли́псъ ӑле къ́шїи, са́р пѹте̑ плъти̑; ӑче́ла кѹ ӑсѹши фа́пта ӑр ӑръта̀, къ і́асте оѹ́н ѿм лено́с ши̑ не бъгъто́рю де се́мъ де ӑмѹлци́рѣ ӑве́рилѡр са́ле, ши̑ де по́фта че̑ бѹ́нъ ӑ биневоито́рюлѹи Мона́рх ӑл съ́ѹ.

ӐТЖӐ

ꙞТѪ́Ѧ ДЕСПЪРЦИРЕ.

Деспре семъна́рѣ, крѣщерѣ, ꙟплънта́рѣ (съди́рѣ) ши цине́рѣ фръга́рилѡр ꙟ бꙋ́нъ старе.

---

1) Ла цине́рѣ ши крѣщерѣ Бомби́целѡр, чѐ ѥсте де ли́псъ майнаинте а̑ се лꙋа̀ ꙟ се́мъ?

Чине врѣ ꙟ тот а̑нꙋл съ се фолосѣскъ кꙋ мъта́са оунꙋй нꙋмър де Бомби́це, а̑чѣла а̑ре ли́псъ а̑ се грижѝ май ꙟтѫю пе́нтрꙋ крѣщерѣ ши цине́рѣ, оунꙋй нꙋмър де фръга́рй, кꙋ а̑кърѡра фрꙋнꙁе Бомби́целе са́ле съ по́атъ хрънѝ. Кꙋ фрꙋнꙁа де́ла 14 Фръга́рй ма́рй ꙟкрескꙋцй, ши ꙟвълицй, се по́т хрънѝ Бомби́целе а̑ оунꙋй лот де семи́нцъ; ꙗсъ фиинд къ пентрꙋ траюл фръга́рилѡр, нꙋ ꙟ тот а̑нꙋл, чи

ꙟ

ꙟ тóт а҃л дóйлѣ а҃н а҃ȣ а҃ се деспоа̀ де фрꙋ̆нꙁе, дрéпт а҃чѣа ꙟдоит нꙋ̆мър де а҃тѫца фръгáрй липсѣце а҃ авѣ. Нꙋ̀ нéгрїй чѝ а҃лбй фръгáрй съ се крѣскъ, къчй дин фрꙋ̆нꙁа фръгáрилѡр кꙋ фрáцииле нѣгре, съ кáпътъ пꙋцúнъ, а҃спръ шѝ рѣ мътáсъ, кáрѣ нꙋ̆май кꙋ прéцꙋл де а҃ трéйлѣ Клáсъ се поáте вúнде. *)

2) Де оу҆нде се поáте къпътà семúнцъ бꙋ́нъ сaȣ плáнте (сáде) де фéлю бꙋ́н де фръгáрй а҃лбй, пентрꙋ хрънúрѣ Бомбúцелѡр?

Семúнцъ бꙋ́нъ се поáте къпътà дúн фръгáрй бътрѫ́нй кꙋ рóдꙋл а҃лб, а҃къ́рѡра фрꙋ́нꙁе ꙟ а҃ннꙋл а҃чéла нꙋ̀ саȣ кꙋлéс, шѝ фрáцииле пънъ ла сингꙋ́ръ пикáрѣ лѡр дúн фръгáрй съ се кóакъ саȣ лъсáт; дꙋ̆пъ кꙋм май ꙟколѡ̀ кѣ́р се ва спꙋ̆не. Íръ плáнте крескꙋ́те, шѝ ꙟдáтъ пéнтрꙋ съдúриле ла локꙋл лѡ́р, бꙋ́не, се пóт акꙋ̆-

---

*) ꙟтрꙋ ѡ҃ фáлче саȣ лáнц де пъмѫ́нт ꙟкáпе 204 фръгáрй де 3 стѫнжéнй оу҆нꙋл де а҃лтꙋл депáрте ꙟплънтáцй (съдúцй), кꙋ фрꙋ̆нꙁа а҃чѣстора се пóт хрънѝ Бомбúцеле дин 5 лóцй де семúнцъ, дéла кáре 300 фóнцй Галéте, шѝ пре ꙗ҃ле ла бреѡ 200 Фл: ꙟ тóт а҃нꙋл къпътà. Сокотѣ́ще дúн рóдꙋл прꙋнилóр, а҃л вїнилѡр саȣ а҃л ѡ҃рй чѐ плáсъ де пóмй а҃ оу҆нꙋй лáнц де пъмѫ́нт, поáтесе кꙋ а҃шà пꙋцúнъ ѡ҃стенѣ́лъ шѝ кїелтꙋѣ́лъ ꙟ тóт а҃нꙋл а҃тѫ́та къпътà?

акꙋма дела Стъпѫнірй кꙋ рꙋгъчꙋне фъръ платъ ꙟ тоате пърциле ꙟ Міліціє къпътѫ.

3) Чѐ плась де пъмѫнт чер фръгарїй?

Фръгарїй креск ꙟ тот локꙋл, шѝ ꙟ фїеще каре плась де пъмѫнт; ꙟсъ нꙋ претꙋтинде-нѣ асѣменѣ бꙋнй пентрꙋ кꙋлтꙋра мътасей. ꙟ пъмѫнт грас саꙋ оумъдос креск фръгарїй фрꙋ-мос, шѝ фак мꙋлтъ шѝ мꙋстоасъ фрꙋнзъ, ꙟсъ мътаса де ачѣсте фрꙋнзе ѥсте аспръ шѝ гроасъ. Иаръ фрꙋнза фръгарилѡр дин пъмѫн-тꙋл чел май мършав ѥсте май микъ шѝ май таре; дин каре мътаса чѣ май сꙋбцире, таре шѝ лꙋчитоаре се агонисѣще. Дрепт ачѣѧ фръ-гарюлꙋй ачела пъмѫнт съ йсе дѣ, кареле ѥс-те ла лок звѫнтат, де соаре лꙋчит, шѝ май мършав де кѫт май грас.

4) Кꙋм требꙋе грижитъ семинца фръга-рилѡр?

Семинца аша се грижѣще: лась оун фръ-гарю алб шѝ сънътос ꙟ веръ, пънъ атꙋнчѣ съшй коакъ фрацеле сале, пънъ кѫнд вѡр ꙟ-чѣпе сингꙋре а пика жос; аџерне сꙋбт фръгарю поневй, шѝ скꙋтꙋръ мерєꙋц, ка нꙋмай фра-џиле чѣле бине коапте, съ кадъ; дꙋпъ че ай

алѣс

ȃлѣс ȃтѫтѣ фраце коапте, кѫт ↑цй треббе, багъле ↑трѹн вас кѹрат, млъчѣщеле бине кѹ ȃмѫндоаш мѫниле, ȃпой тоарнъ престе дѫнселе ȃпъ кѹратъ, ка ȃ треа парте дин ȃчѣ млечитѹръ, шѝ ласъ ѡ҃ зй шѝ ѡ҃ ноапте съ стѣ, ка семинца съ сё май ↑греонѣзъ. Дѹпъ трѣчерѣ ȃчестѹй тимп, стоарче ↑чет ӑпа чѣ десѹпра семинцей, шѝ тоарнъ ӑлта проаспътъ, май мѹлтишоаръ де кѫт ↑тѫю, мѣстекъ млечитѹра ıаръ кѹ ȃмѫндоаш мѫниле, шѝ ласъ пѹцинтел тимп, ка съ се ȃшѣзъ семинца пре фѹндѹл васѹлѹй; дечй ıаръшй стоарче ӑпа чѣ десѹпра, пъзинд ка съ нѹ ıасъ семинца, шѝ тоарнъ ӑлтъ ӑпъ, шѝ местекѫндѹѡ, дѹпъ че ва ста пѹцинел, ıаръшй ѡ҃ стоарче, шѝ кѹ тѹрнарѣ шѝ стръкѹрарѣ ȃчаста пънъ ȃтѹнча пъшаще, пънъ кѫнд семинца ва ръмѫнѣ кѹратъ шѝ ȃлѣсъ дин тоатъ карнѣ шѝ дроѫдїиле фраџелор. Дѹпъ ȃчѣа ↑тинде семинца пре ѡ҃ масъ кѹратъ, нѹ ла соаре, чй ла оумбръ ↑ ӑер, ка бине съ се оуске, шѝ оускѫндѹсе цинеѡ ↑трѹн кѣс де пѫнзъ, ↑трѡ къмаръ звѫнтатъ, пънъ ла тимпѹл семънърїй, каре ıасте ↑ примъвѣръ, дѹпъ че ↑чатъ фригѹл.

5) Кꙋм липсѣще а̂ фѝ грижит пъмѫнтꙋл ꙟтрꙋ кареле семѝнца а̂часта а̂ре а̂ се семъна̀?

Стратꙋл, ꙟ кареле ꙟ примъвѣръ семѝнца де фръгарю ай а̂ ѡ семъна̀, требꙋе ѫкъ де кꙋ тоамнъ а̂дѫнк съл съпи, де ръдъчѝнй съл кꙋрецй, шѝ а̂ша̀ съл дирецй, ка съ нꙋ фіе май грас, де кѫт пъмѫнтꙋл, ꙟ кареле плантеле (саделе) ꙟтрѫнсꙋл кресꙋте, гѫндещй а̂ле съдй; къчй тоатъ планта, каре дин лок грас, ꙟ май мѫршав се седѣще, тѫнжѣще шѝ рѣꙋ ꙟй мерџе. ꙟ примъвѣръ а̂семенѣѕъ стратꙋл а̂честа кꙋ ѡ гребль, шѝл фъ де оун стѫнжън де лат, шѝ кѫт врѣй де лꙋнг; пре мижлокꙋл стратꙋлꙋй, ꙟ лꙋнџиме, фъ ѡ кърaре де доаѡ палме латъ, ка съ поцй оумбла̀ пинтре планте, шѝ май оушор съ ле поцй плибѝ шѝ оуда̀: шѝ вей а̂вѣ доаѡ стратꙋрй кѫтъ де доаѡ палме лате, ꙟ каре кѫтъ доаѡ рѫндꙋрй де планте съ поатъ креще.

6) ꙟ а̂чѣлѣ доаѡ стратꙋрй кꙋм съ поате семъна̀ семѝнца?

ꙟ фіеще каре страт трацй кꙋ сапа доаѡ брѣѕде, ка де доаѡ дѣџете а̂дѫнчй, шѝ де

ѡ

ѡ҆ па́лмъ, ши҆ жꙋмъта́те оу҆на де а҆лта ꙟдепъртате. Ши҆ ка семѧ́нца нꙋ прѣ дѣсъ ꙟ а҆чѣлѣ врѣзде съ поатъ кѫдѣ, а҆мѣстекъѡ кꙋ кѫтва църъ́нъ, ши҆ а҆ша̀ ѡ҆ са́мънъ деръ́нд пре мижлокꙋл врѣзделѡр: дꙋпъ а҆чѣа а҆ко́переѡ кꙋ пъмѧ́нтꙋл чел ди́н тръ́нселе ско́с, оу҆шꙋре́л а҆шезѝндꙋл, ши҆ лъса́т пънъ ва ръсърѝ; де ва фи ма́ре оу҆скъчꙋне, тре́бꙋе семѧ́нца кꙋ а҆пъ ла со́аре стътꙋтъ, кѫнд, ши҆ кѫнд дꙋпъ ли́псъ, оу҆да́т. Пънъ ꙟ 8 саꙋ 10 зи́ле семи́нца ва фѝ ръсъри́тъ.

7) Пънъ кѫнд а҆ꙋ съ стѣ пла́нтеле ꙟ стра́тꙋл а҆че́ста̀, ши҆ кꙋ́м съ се ка́ꙋте?

До́й а҆ни́й а҆ꙋ а҆ се крѣще пла́нтеле ꙟ стра́тꙋл а҆че́ста, ꙟтрꙋ ка́ре тимп май а҆дѣсе ѡ҆ри́ а҆ꙋ а҆ се пливѝ, кѫнд ши҆ кѫнд кꙋ па́зъ ꙟпрежꙋр а҆ се съпа̀, ши҆ ꙟ врѣме прѣ оу҆скъчо́асъ кꙋ а҆пъ ла со́аре стътꙋтъ дꙋпъ ли́псъ а҆ се оу҆да̀: а҆лт лꙋкрꙋ саꙋ па́зъ де фри́г нꙋ ле требꙋѧще.

8) Чѐ тре́бꙋе лꙋкра́т кꙋ пла́нтеле а҆чѣстѣ дꙋ́пъ трѣчерѣ а҆ до́й а҆ни́?

Дꙋ́пъ че до́й а҆ни́й пла́нтеле ꙟ стра́т а҆ꙋ креско́т, тре́бꙋе де а҆колѡ̀ ско́асе ши҆ мꙋта́те

ꙟ

ꙟ ръса́дницъ. Ръса́дница тре́бѹе ꙗ́ръшй а̂ша пъмѫ́нт съ а̂́йбъ, шѝ кѹ жѹмъта́те де а̂́н май на́йнте а̂дѫ́нк съ се са́пе, шѝ съ се дире́гъ, ка шѝ кѹ́м са̂ѹ а̂ръта́т ма́й сѹ́с (5) ла грижи́ре стра́тѹлѹ́й. Шѝ гро́пиле пе́нтрѹ ꙟплънта́ре (съди́ре) лѡ́р, ꙟда́тъ дѹ́пъ дире́џере ръса́дницей съ се фа́къ, ка пънъ ла ꙟплънта́ре шѝ ма́й бине съ се дире́гъ; шѝ тоа́тъ гроа́па а̂́ре а̂ фѝ де до́й па́шй ла́ргъ, шѝ оу҆нѹл шѝ жѹмъта́те а̂дѫ́нкъ, оу҆на де а̂́лта тре́й па́шй ꙟдепърта́те.

9) Кѫ́нд, шѝ кѹ́м съ се пѹ́нъ пла́нтеле (са́деле) ꙟ гро́пиле ръса́дницей?

ꙟ тоа́мнъ, дѹ́пъ че а̂ѹ къ́зѹт фрѹ́нза, са́ѹ ма́й бине ꙟ примъва́ръ, пънъ ꙟкъ на́ѹ дат мѹ́стѹл ꙟ мишка́ре, ꙟтрѹ а̂че́ст кип: Кѹ ѡ лопа́тъ де фе́р, шѝ кѹ па́зъ, ка̀ съ нѹ ва́тъмй ръдъчи́ниле, скоа́те дин стра́т а̂тъ́те пла́нте, де че́ле ма́й бине кре́скѹте, кѫ́те соко́тещй къ по́цй ꙟтрѹ а̂че́кашй зи съ ле а̂ше́зй ла ло́кѹл лѡ́р ꙟ ръса́дницъ. Та́е ръдъчи́на че̑ дин ми́жлокѹл фіеще къріѧ пла́нте, че а̂ѹ кре́скѹт дре́пт ꙟ жо́с, кѹ оу҆н кѹцит бине тъсто́рю, пънъ ла доа́ѡ де́џете сѹ́б ръдъчи́нй, шѝ а̂́лте ръдъчи́нй, ка́ре съ вор фѝ кѹ́мва въ́тъма́т

ско-

скоцѝндꙋле, ꙗ҆ръшѝ ле тáе ꙟ кѫт сѫнт вѫтъмáте, шѝ де ӑ҆лте рѫдъчѝнѝ оу҆скáте саꙋ ӑ҆цоáсе ле кꙋ́ръцъ. Кꙋ́ръцъ шѝ плáнта де лъстарїи҆ чѐй ꙟ лáтꙋрй крескꙋ́цй: де́къ се фáче лꙋкрꙋл ӑ҆че́ста ꙟ примъве́ръ; ꙗ҆ръ де́къ ꙟ тóамнъ, лáсъ кꙋръцѝре лъстáрилор пѫнъ ꙟ вїнтóаре примъве́ръ. Дꙋ́пъ ӑ҆че́ѧ оу҆мпле грóпиле пре жꙋмътáте ӑ҆дѫнчѝме лѝр кꙋ пъмѫ́нт де чел дин трѫнселе ӑ҆фáръ скóс, шѝ ӑ҆ше́зъ фїеще кáре плáнтъ ꙟгрóапа са ӑ҆тѫ́та де ӑ҆дѫ́нк, кѫт ӑ҆ꙋ фóст ꙟ стрáт, ꙟтѝнде рѫдъчѝниле дꙋ́пъ кꙋвѝнцъ ꙟпрежꙋ́р, пресáръ престе дѫнселе пъмѫнт мѫрꙋнтáт, шѝ ӑ҆ше́зъ оу҆шꙋрéл пъмѫ́нтꙋл престе рѫдъчѝнѝ, ка съ нꙋ̀ ръмѫ́нъ оу҆ндева гóале; дꙋ́пъ ӑ҆че́ѧ оу҆мпле грóапа май де парте кꙋ де ӑ҆че́лаш пъмѫнт, кáлкъл оу҆шꙋрéл кꙋ пичóрꙋл ꙟпрежꙋ́р, шѝ оу҆дъл ꙟдáтъ кꙋ ӑ҆пъ оу҆шóаръ, кáре ѿ зѝ саꙋ май вѝне ла сóаре ӑ҆ꙋ стътꙋ́т, ка рѫдъчѝниле ꙟкъ май вѝне съ се ӑ҆ше́зе, шѝ ӑ҆шà ле лáсъ не оу҆дѫндꙋле май ꙟколѡ̀. Плѫнтеле (сáделе), кáре вор фѝ пре мѝчй де седѝт, лáсъле ꙟкъ ѿ жꙋмътáте де ӑ҆н ꙟ стрáт, ка съ се май ꙟпꙋтерниче́скъ, шѝ ӑ҆тꙋ́нче съ ле премꙋ́цй, ꙟ рѫстáницъ дꙋ́пъ ӑ҆че́ст мóд:

10. Кѫт, шѝ кꙋ́м а͡ꙋ, а͡ се грижѝ премꙋта́
теле пла́нте ꙟ ръста́ницъ?

Вре͡ѡ 6 — 7 а̑нй, а͡ꙋ пла́нтеле пънъ ла съ-дирѣ лѡ́р ла ло́кꙋл че́л де стътꙋт а͡ се крѣ-ще, шѝ а͡ се грижѝ ꙟ ръста́ницъ.

ꙟ а̑нꙋл дин тѫю шѝ а͡л доилѣ, а̑лт лꙋ-крꙋ нꙋ̀ ле тре́бꙋе, фъръ нꙋмай а͡ се кꙋта̀ кꙋ пливитꙋра, шѝ де 3 ѡ͡рй престе вѣръ а͡ се съ-па̀. Съпътꙋра де то́мнъ съ се фа́къ май тим-пꙋрі́ꙋ, ка престе ꙗ́рнъ съ нꙋ ꙟтре кꙋмва гіе-цꙋл ла рѫдъчина пла́нтелѡр; де лъста́рй съ нꙋ се кꙋ̀рѫце, ничй съ се пꙋнъ кꙋцит пре ꙗ́ле ꙟ а͡че́щй дой а̑нй.

ꙟ а͡л тре́йлѣ а̑н, ꙟ лꙋна лꙋй Ма́ртїе, дꙋ-пъ че вей ка́м а͡съмъна̀ пъмѫ́нтꙋл ꙟ прежꙋ̀рꙋл пла́нтелѡр, та́е то́ате пла́нтеле дерѫ́нд пънъ жо́с, а͡сѣменѣ кꙋ пъмѫ́нтꙋл, шѝ ле а͡ко́пере кꙋ пꙋ-цине́л пъмѫ́нт, ꙟфингѫ́нд лѫ́нгъ фі́еще ка́ре пла́нтъ кѫте оу҆н пърꙋше́л, ка съ се щі́е ло́-кꙋл лѡр, пънъ ла но́аѡ ѡ͡дръслире а͡ лъста́ри-лѡр. Дꙋпъ пꙋцин тимп ва да̀ де но́ꙋ дин фі́еще ка́рѣ пла́нтъ 3 пънъ ла 4 лъста́рй, дин-тре ка́рїй кꙋ ꙟчепꙋтꙋл лꙋй Іꙋ́нїе оу҆нꙋл, ка́реле май фрꙋмо́с ва фѝ, съ се ла́съ пентрꙋ трꙋпина фръга́рюлꙋй, ꙗ́ръ челала́лцй съ се та́е де оу҆нде а͡ꙋ е͡шит. Пънъ ꙟ то́амнъ съ

се ласъ кре́нга трȣпиней дрепт ꙟ сȣ́с, шѝ не ꙟпїедека́тъ съ кре́скъ, дин вре́ме ꙟ вре́ме рȣпѫ́нд то́цй о̆кїй саȣ лъста́рїй, ка́рїй вѡ́р вре́ съ кре́скъ пре лѫ́нгъ трȣпи́на пла́нтей. Ꙟ а̂л па́трȣле ӑн, ꙟ примъве́ръ тре́бȣе грижит пе́нтрȣ кȣ́нȣна пла́нтелѡр, ӑдекъ пентрȣ лъса́ре ра́мȣрилѡр, ка́ре а̂ȣ а̂ кре́щє ꙟ сȣ́с шѝ ꙟла́тȣрй, ка фръга́рюл съ кре́скъ фрȣмо́с, шѝ нȣ̀ пре́ де́с ꙟ ра́мȣрй, спре ка́ре сфѫршит, пѫнъ ѫ̆къ нȣ̀ порне́ще мȣ́стȣл съ се та́е вѫрфȣл трȣпи́ней фїеще кърѡра пла́нте, кѫт тре́че престе 5 шȣ́хȣрй май сȣ́с. Ꙟ лȣ́на лȣй Ї́ȣнїе, ла́съ нȣ́май тре́й лъста́рй ꙟпрежȣрȣл пла́нтей пе́нтрȣ кȣ́нȣнъ, ꙗ̆ръ чела́лцй то́цй та́ей де лѫ́нгъ трȣпи́нъ. Ꙟ чела́лцй ӑнй, пѫнъ вѡ́р фѝ де́стȣл кресќȣцй пе́нтрȣ плънта́ре, тре́бȣе а̂че́щй ти́нерй по́мй ꙟ то́атъ примъве́ра къȣта́цй, де лъста́рїй че́й пре́ де́шй кресќȣцй, кȣръци́цй, прекȣ́м шѝ вѫ́рфȣриле кренгȣцелѡр, ка́ре вѡ́р фѝ кȣ́мва деџера́те ръ́тȣнсе, де тре́й ѡ̆рй пѫнъ ꙟто́амнъ съ се са́пе ꙟпрежȣ́р, шѝ ꙟ то́атъ вре́ме кȣръци́цй де бȣ́ѣзй съ фїе цинȣ́цй.

11. Ѫ че̂ ло́к, ши̂ кꙋм а͡ꙋ пла́нтеле а̂ се ѫ-плъ́нта̂ ла ло́кꙋл че а͡ꙋ дєпꙋ́рꙋрѣ а̂ ста̂?

Ло́кꙋл ѫплънтъ́рїй нꙋ̂ ѥ́сте дꙋ̂пъ воа ѡ-мꙋлꙋ́й, чѝ дꙋ̂пъ фи́рѣ ло́кꙋлꙋ́й: да́р кѫ́т є̂ кꙋ̂ пꙋтин́цъ съ се ка́ꙋте а̂ се пꙋ̂не ла ло́к звѫн-та́т, шѝ а̂ша̂ ди́рє́с, дꙋ̂пъ кꙋ̂м ѥ́сте пъмѫ́н-тꙋл ѫ ка́рє пла́нтеле са́ꙋ крескꙋ̂т, дꙋ̂пъ кꙋ̂м шѝ сꙋ̂с (3) са́ꙋ а̂ртъта́т. Пре лѫ́нгъ дрꙋ̂мꙋ-риле че̂ле ма́рй, пре ка́ре прѣ мꙋ́лт се оу̂м-блъ, фръга́рїй пентрꙋ Бомбице съ нꙋ̂ се съ-дѣ́скъ, къчи́й фрꙋ̂нзеле сѫ́нт сꙋ̂пꙋсе пꙋлбе-рꙋлꙋ́й де пре дрꙋ̂м, шѝ липсѣ́ще тотдеꙋ̂на а̂ се спъла̂ де пꙋ́лбере, ма́й на́йнте де а̂ хръ-нѝ кꙋ̂ дѫнселе Бомбицеле; а̂шижде́рѣ шѝ пен-трꙋ а̂чѣ́ашѝ причи́нъ ничи́й лѫ́нгъ циглъ́рїй са́ꙋ кꙋптоа́ре де ва́рницъ, съ нꙋ̂ се ѫплъ́нте (съ-дѣ́скъ). Ѥ́ръ ѫпрежꙋ́рꙋл бре оу̂нїй ливе́зй, мо-шїй, гръди́нй, са́ꙋ ѫ кꙋ́ртѣ Бесѣ́ричилѡр, а̂ ка́селѡр, шѝ пре оу̂лицие оу̂нде нꙋ̂ оу̂мблъ мꙋл-те ка́ръ, шѝ а̂ша̂ се по́т кꙋ̂ фоло́с съдѝ шѝ кре́-ще. Ѥ́ръ кꙋм а͡ꙋ пла́нтеле а̂ се ѫплъ́нта̂: четѣ́ще сꙋ̂с ла Ѫтръба́рѣ а̂ 5 шѝ 8, шѝ дꙋ̂пъ а̂чѣ ѫ-бъцъ́тꙋ́ръ кꙋ̂ ½ де а̂н майна́йнте фъ гро́пиле, оу̂нде сокоте́щй а̂ пꙋ̂не фръга́рїй: ѫ́съ ма́й пꙋци́н тре́й стѫнжени оу̂нꙋ̂л де а̂лтꙋл ѫде-

 пъ-

пъртѧ́цй шѝ дрѣ́пт ꙟ рѫ́нд, дꙋ́пъ фꙋ́нїе съ се ꙟплѫ́нте. Фїеще ка́ре гро́апъ па́трꙋ шꙋ́хꙋрй ла́ргъ, шѝ 2½ шꙋ́хꙋрй ꙟдѫ́нкъ съ фїе фъкꙋ́тъ, шѝ пъмѫ́нтꙋл ди́н трѫнселе съ фїе ско́с, шѝ ꙟпрежꙋ́рꙋл гро́пилѡр съ се пꙋ́нъ, ка ꙟчѝ ла со́аре, саꙋ џе́р съ се дирѣ́гъ ½ де ѧ̆н пънъ ла ꙟплънта́ре. Ра́мꙋриле чѣ́ле пе́нтрꙋ кꙋнꙋ́нъ лъса́те, съ се рътꙋ́нгъ пънъ ла 3 — 4. саꙋ 5 ѡ̆кй, ꙗ́ръ чѣ́ле мърꙋ́нте де то́т съ се та́е, ръдъчи́ниле ꙟ гро́апъ фрꙋмо́с съ се ꙟлкътꙋѧ́скъ, шѝ пла́нта ꙟ ло́кꙋл но́ꙋ, ꙟшѧ̀ съ се токмѣ́скъ ꙟ ста̀, кꙋм ꙟꙋ стътꙋ́т кꙋ́ фа́ца ꙟ ръса́дницъ, нꙋ́май 1 цо́л ма́й ꙟдѫ́нк съ се ꙟшѣ́зъ, шѝ кꙋ пъмѫ́нтꙋл че́л ди́н гро́пй ско́с съ се оу́мпле, пъзѫ́нд, ка ни́чй ѿ ръдъчи́нъ съ нꙋ̀ ръмѫ́нъ го́алъ.

12. Кꙋ́м де ꙟчѝ ꙟнаи́нте ꙟ то́ате ти́мпꙋриле ꙟꙋ ꙟ се гри́жѝ фръга́рїй?

Дꙋ́пъ че ꙟй ꙟплънта́т фръга́рюл — саꙋ́ ѿ́рй че по́м — ла ло́кꙋл съꙋ́ че́л де тра́й, съ нꙋ̀ сокоте́щй къ ꙟкꙋ́ма цѧ́й лꙋа́т гри́жа де пре ка́п, шѝ ѧ̆лте нꙋ̀ ѧ̆й фъръ ꙟ те фолосѝ ди́н ро́дꙋл саꙋ фрꙋ́нза лꙋ́й. Се ка́де ꙟ то́атъ примъвѣ́ра ꙟ лꙋѧ̀ фръга́рїй де рѫ́нд ꙟ ведѣ́ре, шѝ де лъста́рїй че́й де́шй саꙋ прѣ̀ ꙟ жо́с кътръ

пъ-

пъмѫпт, сaȣ ка фȣселе ꙟ сȣс крескȣцй, тревȣе кȣръци́цй, а̑шиждерѣ шѝ вѫрфȣриле чѣлѡр оу-ска́те, пънъ ла ло́кȣл чѣл сънъто́с съ се та́е, шѝ съ се ка́ȣте ка кȣнȣна по́мȣлȣй, ничй прѣ̀ та́ре ꙟ ла́тȣрй, ничй прѣ̀ ꙟсȣс, чѝ фрȣмо́с шѝ ꙟвълит се крѣ́скъ, шѝ со́ареле де то́ате пъ́рциле шѝ пинтре то́ате ра́мȣриле, кȣ ра́зеле са́ле съ по́атъ стръба́те.

13. Нȣ сар пȣтѣ̀ шѝ прин ѡ҆лтъни́ре а̑ се ꙟ мȣлцѝ шѝ ꙟбȣнѝ фръга́рії̆?

Се по́ате шѝ а̑чѣ́а ꙟкъ май вѫрто́с прин ѡ҆кȣла́ціе ꙟ а̑л 3лѣ сaȣ а̑л 5лѣ а̑н, дȣпъ че сaȣ ꙟплънта́т ла ло́кȣл лѡр, шѝ фїинд къ кȣ ѡ҆кȣкȣла́ціе кȣ мȣгȣре, сaȣ ѡ҆лтȣирѣ по́милѡр кȣ пла́нте, то́цй Пъмѫнтѣ́нїй сѫнт кȣноскȣцй, дечй а̑ичй нȣ а̑флȣ липсъ а̑ да̀ ѡ҆събитъ ꙟвъцътȣръ.

14. Кȣм се по́т крѣ́ще фръга́рії̆ пре ша́нцȣрй ꙟ ло́к де га́рд, сaȣ ꙟ шпали́ре?

Пла́нтеле ꙟ стра́т дȣпъ ꙟтръба́рѣ а̑ 7 крескȣте, нȣ се мȣтъ ꙟ ръста́ницъ, чѝ ꙟда́тъ ꙟ брѣ́зда га́рдȣлȣй, сaȣ а̑ шпали́рȣлȣй, оунде дѣпȣрȣрѣ а̑ȣ а̑ ста̀, се съдѣск, ка́ре брѣ́здъ сaȣ ша́нц ꙗ̑ръший кȣ жȣмътате де а̑н, ꙟна-

ꙟнаинте а̑ре а̑ се фа́че, ши̇ ꙟтрѫнселе де 2 шѹ-
хѹри ѡ̑ пла́нтъ де а̑лта депърта́те съ се ток-
мѣскъ. Ши̇ не ꙟпїедека́те пънъ а̑тѹ́нча съ
крѣскъ а̑ша̀, пънъ вѡр фи̇ де 6 саѹ 7 шѹхѹри
ꙟсѹс крескѹ́те; а̑тѹ́нча съ ли́се рътѹ́ндъ вѫр-
фѹриле, ши̇ де а̑чи̇ ꙟнаинте ꙟ то́атъ примъ-
вѣра, кѹ фо́арфечиле чѣле мари съ се рътѹн-
дъ, кѹм дѣсѹпра а̑ша̀ ши̇ пре ма́рџини. Крѣн-
џеле чѣле де прин ми́жлокѹл а̑че́стѡр пла́нте
слобо́д фрѹ́нѕа май ꙟ врѣме, ши̇ май бине се
по́т скѹти̇ де фриг ши̇ де брѹ́мъ.

15. Ка́ре сѫнт бетешѹгѹриле фръга́рилѡр?

Фръга́рїи сѫнт бете́ци, кѫнд съ а̑флъ плънта́ци ꙟ ло́кѹри, ка́ре лѡр нѹ прїа́ще, ши̇ кѫнд сѫнт пѹ́ши пре́ де́ши саѹ пре́ а̑про́апе оу̑нѹл де а̑лтѹл, ка съ нѹ́ши по́атъ ꙟти́нце ра́мѹриле са́ле де во́е, ши̇ соа́реле де то́ате пърциле съй по́атъ лѹчи̇, ши̇ префира̀; кѫнд фъръ па́зъ се кѹръцъ де крѣнце, ши̇ ꙟ то́т а̑нѹл де фрѹ́нѕе се деспо́ае, не лъсѫндѹй кѫте оу̑н а̑н, ка съ ѡ̑дихнѣскъ. Кърѡра бетешѹгѹри ниминѣ а̑лтѹл фъръ ꙟсѹши Стъпѫнѹл лѡр ѥсте винова́т. Сингѹр мѹшкїа́тѹл се стѫрнѣще дин сѹгрѹма́рѣ мѹ́стѹлѹй фръга́рюлѹй, пентрѹ а̑чѣ, кѫнд ла врѣнѹл се

а̑ра́тъ

арáтъ мꙋшкїáре, трéбꙋе ачéла съ се рáдъ жóс, шѝ трꙋпѝна кꙋ ӑпъ кꙋрáтъ съ се спéле. Пънъ прескꙋрт а зичѣ, фрꙋгáрїй сѫнт сꙋпꙋшй вете-жꙋгꙋрилор, ка шѝ ӑлцй пóмй, де кáре ка шѝ де ачéѧ аꙋ а се кꙋꙋтà шѝ ай виндекà.

Адоꙋа деспърцире!

Деспре кꙋлтꙋ́ра Бомбицелѡр.

1. Ла кꙋлтꙋ́ра Бомбѝцелѡр чѐ ѥсте де липсъ а се лꙋà ӑ сéмъ?

Чѣле май де кѫпетéнїе, шѝ фóарте требꙋин-чóасъ лꙋ́крꙋрй де сѣмъ ла лꙋкрáрѣ кꙋ Бомбѝ-целе, сѫнт ачѣсте оурмътсáре:

Ӑтѫю; Ла кáса саꙋ лóкꙋл ӑ кáре Бомбѝ-целе аꙋ а се крéще.

Адóаѡ: Ла оунѣлтеле чѣле требꙋинчóасе ла цинéрѣ Бомбѝцелѡр:

Атрéѧ: Ла клочѝрѣ семѝнцелѡр шѝ адꙋ-черѣ ӑвїáтелѡр Бомбѝце, ка ла ѡ врѫстъ ӑпре-ꙋнъ съ се крѣскъ.

Апáтра: Ла сóмнꙋл саꙋ фирѣска дор-мѝре а Бомбѝцелѡр, пѫнъ ла ӑкѝдерѣ лѡр.

Ачин-

А̂ чинчѣ: Ла хрънѝрѣ лѡ́р.

А шѣса: Ла грáдꙋл кълдꙋ́рїй чел требꙋинчо́с.

А̂ шѣптѣ: Ла цинéрѣ кꙋръцїей ꙟ касъ, шѝ пре а̂шернꙋ́тꙋриле Бомбѝцелѡр.

А ѡ́пта: Ла лѝпса де а́ерꙋл кꙋрáт.

А̂ нóаѡ: Ла ꙟкѝдерѣ Бомбѝцелѡр, шѝ а̂лкътꙋѝрѣ пáтꙋлꙋй пентрꙋ а̂чѣ трѣбъ.

А̂ ꙁѣчѣ: Ла бетежꙋ́гꙋриле шѝ връжмáшїй Бомбѝцелѡр.

§. 1.

Деспре кáса саꙋ лóкꙋл ꙟ кáре Бомбѝцеле а̂ꙋ а̂ се крéще.

2. Кáре лóк ѥсте май бꙋ́н пентрꙋ крéщерѣ Бомбѝцелѡр?

Цїитóрюл де Бомбѝце мáй ꙟтѫю а́ре а̂ се грижѝ пентрꙋ ѡ̂ сóбъ саꙋ кáсъ кꙋрáтъ шѝ лáргъ, ла лóк ꙁвꙟнтáт а̂шъꙁáтъ, шѝ де ѥсте кꙋ пꙋтѝнцъ, кꙋ фáца, шѝ ферéстриле съ фїе кътръ ръсърит, де мꙋ́лтъ оумблáре шѝ токáре депъртáтъ, съ нáйбъ бреꙋ́н мирóс греꙋ́, де шоаречй, хꙟрцй, фꙋрнѝче, хоáръ шѝ пáсърй съ фїе скꙋтѝтъ, шѝ кꙋ кꙋптóрю пентрꙋ ꙟкъл-

ꙁит

ꙁи́т къщигáтъ. Ферéстриле съ фіе шѝ кꙋ тáвле сáꙋ фꙋ́ндꙋри̂ прединафáръ къщигáте, ка прин мижлочи́рѣ а̂чéстωра съ се поáтъ ω̂при̂ ꙟтрáрѣ рáꙁелωр де соáре ла Бомби́це; шѝ пентрꙋ ка требꙋинчóсꙋл а̂ер май слóбод съ поáтъ ръкори̂ Бомби́целе, сꙗ́нт де липсъ ферéстрїй нꙋ̀ нꙋмай ла пърѣтеле сóбїй чѣл де фрꙋ́нте, чѝ шѝ ла чѣл дин дóс.

3. Кꙗ́т де ларгъ шѝ ꙟнáлтъ съ фіе сóба, ꙟ кáрѣ Бомби́целе а̂ оу́нꙋй лот де семи́нцъ оу́шóр съ се поáтъ крѣще?

Ѡ̂ сóбъ де 2 стꙗ́нжени̂ ларгъ $2\frac{1}{2}$ лꙋ́нгъ шѝ оу́нꙋл ꙟнáлтъ, кꙋ ω̂ ферѣстръ май мъришоáръ ꙟ фрꙋнтáрюл шѝ ꙟ дóсꙋл къшíй къщигáтъ, а̂жꙋ́нце пентрꙋ крѣщерѣ Бомби́целωр дела оу́н лот де семи́нцъ; ı͗аръ кꙗ́нд чи́нева а̂р врѣ ꙟ тóт а̂нꙋл дóй, трéй, саꙋ май мꙋлци̂ лóци̂ де семи́нцъ а̂ Бомби́целωр съ клочѣскъ шѝ съ крѣскъ, а̂тꙋ́нчѣ шѝ сóба май мáре липсѣще съ фіе. Ꙟтрω сóбъ де 3 стꙗ́нжени̂ ларгъ шѝ пáтрꙋ лꙋ́нгъ, се пóт крѣще Бомби́це де 2 шѝ 3 лóци̂, ла кáре доáω ферéстрїй де кътръ фрꙋ́нте кꙋ фꙋ́ндꙋри̂ шѝ а̂лте доáω дин дóс а̂ фѝ се чѣре.

§. 2.

§. 2.

Деспре оу̑нѣлтеле ла цинерѣ Бомбі-
целѡр требꙋинчоасе.

4. Кꙋ́м тре́бꙋе съ фіе поли́целе шѝ а̑щернꙋ-
тꙋриле, пре ка́ре а̑ꙋ Бомби́целе а̑ се крѣ-
ще?

Чи́не врѣ кꙋ фоло́с шѝ кꙋ ꙟдемжнѣлъ съ ци́нъ шѝ съ крѣ́скъ Бомби́це, а̑че́ла требꙋе съ а̑́йбъ а̑нꙋ́ме а̑тжтѣ поли́це шѝ а̑щернꙋтꙋри́, дꙋпъ кжци́ лоци́ де съми́нцъ ꙟ тот а̑́нꙋл врѣ съ крѣ́скъ, шѝ а̑чѣстѣ съ се поатъ десфа́че, ка дꙋпъ севжрширѣ лꙋкрꙋлꙋи́ мътасей, съ ле поатъ рѫдика̀, шѝ ла лок бꙋн, пънъ ла а̑́лтъ требꙋинцъ, съ ле пꙋнъ, шѝ ка́са спре а̑́лтъ липсъ пънъ а̑тꙋнчѣ съ се поатъ ꙟтрѫбꙋинца̀.

Ꙗ́ичѣ вим а̑ръта̀ кжте по́лице, шѝ а̑щернꙋтꙋри́ требꙋе́ск ла оу̑н лот де семи́нцъ, шѝ кꙋм а̑чѣлѣ а̑́ꙋ съ се фа́къ?

Пентрꙋ Бомби́целе а̑ оу̑нꙋи̇ лот де семи́нцъ, тре́бꙋе съ се фа́къ ѡ̑ поли́цъ кꙋ ѡ̑́пт а̑щернꙋ́тꙋри́, дѣ́къ ва фи̇ со́ба, ꙟ ка́рѣ се кре́ск Бомби́целе де вре ѡ 9 шꙋхꙋри́ де на́лтъ; ꙗ́ръ де ва фи̇ май скꙋндъ, съ по́т фа́че доа̀ по-

полице кѫте кꙋ пáтрꙋ ащернꙋтꙋри. Полицеле съ фáк ѿри де че плáсъ де лéмн, ïаръ ащернꙋтꙋриле чѣле де трéстïе сѫнт май бꙋне ши оушоáре, ши ничи сѫнт кꙋ кïелтꙋáлъ ꙟпреꙋнáте, ничи кꙋпринд мꙋлт лóк оунде аꙋ а се цинѣ пѫнъ ла áлтъ требꙋинцъ, чи се пóт ꙟпътꙋрà, ши áервл пóате ꙟтрà ла Бомбице, ши пре дин жóс, ши нꙋ се ꙟчинтъ бáлега лѡр аша лéсне кà пре скѫндꙋри.

5. Кꙋм аꙋ а се фáче полúцеле?

Де ва фи сóба 9 шꙋхꙋри ꙟнáлтъ, требꙋе пентрꙋ ѡ полúцъ дóаѡ лéмне ꙟ пáтрꙋ мꙋкïи чоплите, кѫте де 8 шꙋхꙋри лꙋнџи, ши 4 — 5 цóли грóасъ, ꙟ кáре аꙋ кꙋ оун сфредел мáре кѫте 8 гъꙋри, ꙟ асѣменѣ депъртáре оуна де алта а се сфредели, ши ꙟ фïеще кáре гáꙋръ кѫте оун кꙋю ка ла ½ стѫнжен де лꙋнг а бени, кáре кꙋе, саꙋ брáцъ, бине требꙋеск цъпените, пентрꙋ къ ачѣстѣ вѡр фи брáцъле че аꙋ а цинѣ ащернꙋтꙋриле кꙋ Бомбицеле. — Гъꙋриле чѣле май дин жóс аꙋ а фи де 1½ шꙋх дела пъмѫнт ꙟсꙋс ръдикáте, ïаръ чѣлѣлалте кѫте де оун шꙋх май ꙟсꙋс, ачѣсте дóаѡ аша ꙟгъꙋрите лéмне, саꙋ май бине ай нꙋми стѫлпи, аꙋ а се ꙟкеà жóс пре ѡ тáлпъ

де

де оун лемн че ва май грос, 4 шѹхѹрй оунѹл де алтѹл депѫртацй, каре талпѫ аре а фй де оун стѫнжен де лѹнгѫ, шй ка сѫ поатѫ ста пре подѹл собей неклѫтитѫ, шй нерѫстѹрнатѫ, сѫ се ҡкее ла амѫндоаѡ капетеле талпей доаѡ лемне де ачеаш гросиме, шй 4 шѹхѹрй лѹнциме ҡ крѹчиш, ачастѫ полицѫ ꙗсте оумблѫтоаре шй дешкизетоаре, шй цине 8 ашернѹтѹрй, пре каре Бомбицеле оунѹй лот де семинцѫ комод се пот цинѣ шй крѣще; Ꙗрѫ де ва фй соба май скѹндѫ атѹнчѣ се пот фаче де ачѣстѣ полице доаѡ нѹмай кѫте кѹ 4 ашернѹтѹрй.

6. Кѹм се пот фаче ашернѹтѹриле де трестїе?

Пентрѹ ѿ пѫтѹрѫ саѹ оун ашернѹт, ꙗ 100 де жорзй (фире) де трестїе, каре сѫнт май гроасѫ, шй деспоиндѹле де фрѹнзе, скѹртѫле ка сѫ рѫмѫнѫ шѣпте шѹхѹрй де лѹнцй; дѹпѫ ачѣа ꙗ патрѹ лѫтезй, дин каре дой кѫте де оун стѫнжен, шй дой кѫте де патрѹ шѹхѹрй сѫ фїе де лѹнцй, шїй ҡкее ла капете кѹм се ҡкее стѫлпїй оунїй оушй, пентрѹ ка пре ачещй лѫтезй сѫ поцй май лесне цѣсе пѫтѹриле чѣле де трестїе. Ҡ лок де оузрѣлѫ, шй де легат трестїйле оуна де алта, сѫнт де липсѫ 8 фире де ацѫ гроасѫ,

съ, саꙋ шпагат, кѫте з стѫнжени де лꙋнцй. Пентрꙋ принде́рѣ а̂че́стѡр 8 фире де шпагат, тре́бꙋе ꙟ а̂мѫндо́й лъте́ҙїй чеи лꙋнцй, кѫте 8 кꙋе ꙟ а̂се́менѣ депъртаре оўнꙋл де ӑлтꙋл, нꙋмай а̂тѫта де а̂фꙋнд а̂ се бате, кѫт съ ръмѫнъ капетеле лѡр де оун дѣџет а̂фаръ; принҙѝндꙋсе фїеще каре фир а̂л шпагатꙋлꙋй де капетеле кꙋелѡр а̂ оўнꙋй лъте́ҙ, се ꙟтинд шѝ се принд де чѣлѣлалте кꙋе а̂ челꙋалалт лъте́ҙ, шѝ шпагатꙋл карѣле ръмѫне май лꙋнг, тре́бꙋе пентрꙋ легарѣ фирелѡр саꙋ а̂ жордицелѡр де тре́стїе оўна де ӑлта пънъ се ва гъта пътꙋра. А̂кꙋма дой ꙟнший ꙟче́п де ѿ парте шѝ де ӑлта а̂ цѣсе пътꙋра, пꙋинд жордицеле нꙋ тот кꙋ капетеле чѣле гроасъ ла ѿ марџинъ, чѝ скимбѫндꙋле, шѝ легѫндꙋле а̂проапе шѝ дес оўна де ӑлта, ка съ нꙋ се десшире, шѝ тот а̂ша оурмѫнд, пънъ ва фи а̂щернꙋтꙋл ½ де стѫнжен лат, шѝ 7 шꙋхꙋрй лѫнг: а̂тꙋнчѣ съ се лѣџе шпагатꙋл ла капете бине, шѝ кꙋ оун топор бине а̂скꙋцит, съ се а̂семенѣҙе а̂щернꙋтꙋриле ла а̂мѫндоаѡ капетеле, пъҙинд ка тре́стїа съ нꙋ се ҙдрꙋчаскъ. А̂щернꙋтꙋл чел дин тѫю ва фи май кꙋ греꙋ а̂ фаче, ꙗръ дꙋпъ а̂чѣа а̂ша оушор ва фи лꙋкрꙋл а̂честа, кѫт шѝ прꙋнчїй жꙋкѫн-

дꙋсе

дȣсе ꙟл вор фаче, (ꙟшернȣтȣрй де ачѣсте пентрȣ Бомбице се пот фаче шѝ дин нȣеле де ръкитъ, ꙟплетиндȣле ка търциле, ꙟсъ ачѣлѣ сѫнт май кȣ греȣ де ꙟшерс, шѝ де оȣблат кȣ ѥле) каре ꙟшернȣтȣрй се ꙟшѣзъ ꙟ соба Бомбицелѡр, ла врѣмѣ са пре полицъ, шѝ аша се токмеск, ка съ фіе лок пре дȣпъ ѥле де оȣмблат кȣ Бомбицеле.

7. Че фелю де Машинъ требȣе ла клочирѣ ѻаълѡр Бомбицелѡр?

Машина чѣ пентрȣ клочирѣ семинцей, дȣпъ Меѳѡдȣл ачеста поате фѝ май маре саȣ май микъ, дȣпъ мъсȣра семинцей, каре врѣ чинева а ѡ пȣне съ се клочѣскъ. Пентрȣ оȣн лот саȣ дой, шѝ трей де семѫнцъ, Машина се поате фаче динтрȣ ѡ скѫндȣръ де брад, каре ва фѝ де оȣн шȣх латъ, шѝ ¾ саȣ оȣн цол гроасъ, шѝ ꙟсемене гилȣитъ, дин ачаста съ се тае кȣ фирѣзȣ доаѡ бȣкъцй кѫте де оȣн шȣх де лȣнцй. Бȣкъциле ачѣсте таеле кȣ фирѣзȣл шѝ пре мижлок ꙟ лȣнциме, ꙟпой ле ꙟкее кȣ кȣе ꙟ 4 мȣкій, кȣм сѫнт Магаціндȣриле чѣле пентрȣ стȣпй фъкȣте. Машиней ачещіа требȣе фъкȣт оȣн фȣнд де пѫнзъ, ничй прѣ гроасъ ничй прѣ сȣбцире, чи

де

де мижлок, каре вине съ фіе ꙟтинсъ ши кꙋ кꙋе принсъ пре марџиниле Машиней; Пръ фіинд къ Машина ачаста аре а ста ка ѡ кандель ꙟ аер рѫдикатъ, пънъ кѫнд се клочеще сѫминца Бомбицелѡр; дрепт ачѣѧ ла гꙋра ей, ꙟ тоцй патрꙋ пърецій ла мижлок, кꙋ ѡ бꙋргіе съ се фак гъꙋрй, ꙟ каре доаѡ шпагате къте де 2 шꙋхꙋрй, дела ѡ гаꙋръ пънъ ла алта ꙟкрꙋчиш съ се леџе, ши ла мижлокꙋл шпагатꙋрилѡр, оунде се ꙟбинъ ши се бъръбърѣск дѣсꙋпра Машиней, съ се леџе оун шпагат май лꙋнг, кꙋ каре се ва анина Машина пинтре оун белчꙋг ла гриндъ алкътꙋит; ши дꙋпъ че май сꙋс де жꙋмътате ꙟнълцимѣ собей ва фи дела пъмѫнт рѫдикатъ, съ се поатъ принде, ши лега де оун кꙋю, каре ꙟ пърѣте ла ѡ марџинъ ва фи бътꙋт. Ши ла требꙋинцъ ꙗръший съ се поатъ ꙟ жос слобози: кꙋ оун кꙋвѫнт, ка ѡ кандель съ се поатъ сꙋи ши погорѫ.

Г. 3.

Деспре семницѫ ши клочиреа ей, ши деспре адучереа Бомбицелор ка ѫтру асеменеа връстѫ сѫ се поатѫ креще.

8. Де унде се поате кѫпѫта бунѫ семинцѫ, ши пре че се куноаще бунѫтатеа ей?

Семинцѫ бунѫ се поате кѫпѫта дела Іншпекторій чей ануме рѫндуицй пентру култура Бомбицелор де мѫтасѫ, прин Орашѫле челе май марй; іарѫ семинца се цине ачеа а фи бунѫ, каре се аратѫ албастрѫ ѫ фаца ченушій бѫтѫнд, ши кѫнд спарцй о Бомбицѫ ѫтре унгій, о умезалѫ кам клеоасѫ, ка албушул де оу дѫ дин сине, ши кѫнд о бацй ѫтрун пѫхар ку вин, се ашазѫ ѫ фундул пѫхарулуй. Іарѫ каре ѫноатѫ пре дѣсупра винулуй, ачеа требуе лѫпѫдатѫ, кѫ ну іасте бунѫ. Чине кумпѫрѫ семинца май тимпуріу, пѫнѫ ла тимпул клочитулуй о поате цинеа ѫтро кутіе, сау пиксѫ, ла лок рече ши звѫнтат ѫ кѫмарѫ.

9. Кѫнд ѥсте тимпꙋл чел май бꙋн пентрꙋ клочирѣ семинцей?

Тимпꙋл чел май бꙋн пентрꙋ пꙋнерѣ ка съ се клочѣскъ семинца Бомбицелѡр, ѥсте атꙋнчѣ, кѫнд фрꙋнза фръгарилѡр ꙟчѣпе а єши, дар ши аичѣ требꙋе съ фіе ѡмꙋл кꙋ грижъ, къчй оуне ѡрй кълдꙋра примъвѣрїй момѣще єширѣ фрꙋнзелѡр май тимпꙋрїꙋ, ши дꙋпъ ачѣѧ вине оун џер сау ѡ брꙋмъ, ши стрикъ фрꙋнза чѣ тинъръ а фръгарилѡр, ꙟ каре тимп дѣкъ Бомбицеле вѡр фи ꙟвїат не авѫнд кꙋ чѣ се хрѫни, пѫнъ ла скоатерѣ алтѡр фрꙋнзе деноꙋ, тоате се стинг; дечй нꙋ требꙋе грѫбит кꙋ клочирѣ семинцей, пѫнъ нꙋ се ва ведѣ ла фрѫгарїй чей ла кѫмп ꙟплѫнтацй (съдицй,) ши ла врѫста лѡр ажꙋншй, доаѡ ши трей фрꙋнзе єшите; ꙟсъ нічй кꙋ ꙟтѫрзїарѣ съ нꙋ грешѣщй, пентрꙋ къ дѣкъ ла ꙟвїарѣ Бомбицелѡр, вѡр фи фрꙋнзеле фрѫгарилѡр прѣ марй, атꙋнчѣ Бомбицеле чѣле акꙋм тинере, нꙋ ле пот мѫнка кꙋ фолос пентрꙋ мътасъ. Дела 20 пѫнъ ꙟ 30 Апрїлїє, дꙋпъ Календарюл ностꙋ, ѥсте тимпꙋл чел май бꙋн де а пꙋне семинца съ се клочѣскъ, ѥръ май, ꙟ колѡ ѥсте тѫрзїꙋ.

10. Кȣм се поате клочѝ семинце, ка Бом-
бицеле ла а̂сѣменѣ врѫстъ съ се а̂дȣкъ?

ꙟ зіѡа ꙟ каре врѣй семинца съ ѡ пȣнй ꙟ Машинъ ка съ се клочѣскъ, ꙟкълзѣшй диминѣца кȣптȣрюл, нȣ прѣ таре, чѝ нȣмай а̂тѫта кълдȣръ съ фачй ꙟ собъ, кѫт а̂ре ѡ̂ зѝ де примъвѣръ, кѫнд ꙗсте врѣмѣ чѣ май бȣнъ, саȣ кȣм се каде съ айбъ ѡмȣл кълдȣра, кѫнд заче ꙟ а̂шернȣтȣл съȣ кȣлкат. (Кȣпторюл чел де пъмѫнт ꙗсте май бȣн пентрȣ трѣба а̂часта, кѫчй май мȣлт поате цинѣ кълдȣра). Дȣпъ мъсȣра Термометрȣлȣй съ поате лȣа а̂л 16. пѫнъ ла а̂л 18. Град. Дечй пȣнй семинца де Бомбице ꙟ Машина де клочире, шѝ кȣ ѡ пѣнъ де гѫскъ ѡ ꙟтинзй рар престе тот фȣндȣл чел де пѫнзъ, а̂семънѫндȣѡ, ка съ нȣ фіе сȣндева гръмъдитъ, шѝ ѡ рѫдичй кȣ шпагатȣл ꙟсȣс, пѫнъ ва а̂жȣнџе престе жȣмътате ꙟнълцимѣ собей кътръ череме; шѝ принзиндȣсе шпагатȣл де кȣюл чел дин пъреѣте, съ се ласъ Машина а̂колѡ пѫнъ ла ꙟвіарѣ Бомбицелѡр, каре пѫнъ ꙟ а̂ 4 зѝ ва ꙟчѣпе. Пѫнъ а̂тȣнчѣ а̂лт лȣкрȣ нȣ ꙗсте, фъръ де кѫт а̂ пъзѝ градȣл кълдȣрій, ка се фіе тот ꙟтрȣ ѡ а̂семънаре, шѝ ꙟ тоатъ зіѡа

ѡ-

ѡдáтъ саȣ де доаѡ ѡрй, съ се слобоáзъ Машúна ꙟ жóс, шѝ семúнца кȣ ѡ пѣнъ съ се май мéстече, шѝ съ се ръсфúре ка престе тóт ꙟсѣменѣ шѝ потривúт съ се клочѣскъ, кѫчй ꙟчáстъ лȣáре де сѣмъ, ꙗсте фóарте де липсъ ла ꙟчепȣ́т, пентрȣ ка Бомбúцеле ла ꙟсѣменѣ връстъ съ се поáтъ ꙟдȣче. Де ва фѝ тимпȣл кáлд, ꙟжȣ́нџе диминѣца шѝ сѣра, кѫтъ пȣцинéл фóк ꙟ кȣптóрю съ се факъ, ꙟ тимп де мижлок, се поáте фáче шѝ ла ꙟмѣзъзй пȣцинéл, ꙗ́ръ ꙟ тимп прѣ̀ рѣ́че липсѣще шѝ ла мїѣзȣл нóпцїй съ се ꙟкълзѣскъ. Кълдȣ́ра чѣ̀ пȣцúнъ шѝ не ꙟсемънáтъ, ꙟтързїáзъ клочúрѣ, шѝ причинȣѫще не ꙟсемънарѣ ꙟ ѥшúрѣ Бомбúцелѡр; ꙗ́ръ кълдȣ́ра чѣ̀ прéсте мъсȣ́ръ мȣлтъ; ꙟдȣче лѡ́р вътъмáре шѝ перичȣне.

11. Пентрȣ чé ꙗсте де липсъ? шѝ кȣм се пóт ꙟдȣче Бомбúцеле ка съ се крѣскъ ꙟ ꙟсéменѣ връстъ?

Чúне нȣ̀ áре грижъ ꙟшй ꙟдȣче Бомбúцеле сáле ла ѡ потривúтъ връстъ, ꙟчéла áре кȣ Бомбúцеле сáле май мȣлт лȣкрȣ, ѡстенѣлъ шѝ пїáрдере де врѣме, шѝ мáй мȣлте съптъмѫнй ꙟй трéбȣе пѫнъ ла крѣщерѣ шѝ съвър-

ширѣ Бомбицелѡр; ꙗ̆ре прін а̂дꙋ́черѣ лѡ́р
ꙟтрѡ врѫ́стъ ꙗ̆сте лꙋкрꙋ май оўшо́р, май фъ̀ръ
приме́ждїе, шѝ ꙟ 44 де ꙁи́ле де то́т га́та.

Ка съ се а̂дꙋ́къ Бомби́целе ла ѡ̂ потриви́-
тъ врѫ́стъ, липсе́ще а̂ лꙋа̀ се́ма: 1) Ка се-
ми́нца, кꙋм а̂м ꙁи́с сꙋ́с, ла ѡ̂ потри́въ шѝ
то́атъ а̂се́менѣ ꙟ требꙋинчо́аса кълдꙋ́ръ съ се
клоче́скъ. 2) Бомби́целе кꙋ фрꙋ́нзъ де фръ-
га́рй ла вре́мѣ са̀, шѝ ꙗ̆ръшй ꙟтрꙋ ѡ̂ потри́-
въ съ се хръне́скъ, дꙋпъ кꙋ́м ла ло́кꙋл сѣꙋ
май жо́с се ва а̂ръта̀. Шѝ 3) Ꙗ̂дорми́рѣ лѡ́р
чѣ фире́скъ, ла то́ате де ѡ̂да́тъ съ се а̂дꙋ́къ,
дꙋпъ кꙋ́м ꙗ̆ръшй ла ло́кꙋл сѣꙋ ꙟвъцъ́тꙋ́ръ се
ва да̀.

12. Пре чѐ се́мне съ поате кꙋно́аще семи́н-
ца къ є̆ клочи́тъ; шѝ чѐ липсе́ще а̂тꙋ́н-
чѣ а̂ лꙋкра̀?

Кътъ́ндꙋсе семи́нца кꙋ кълдꙋ́ра шѝ кꙋ
а̂местъка́рѣ са̀ ꙟ Маши́нъ, прекꙋ́м май сꙋ́с
а̂м а̂рътат, а̂ тре́а саꙋ май тѫ́рꙁїꙋ, а̂ па́-
тра ꙁѝ ꙟчѣ́пе семи́нца; а̂ а̂лбѝ, шѝ а̂че́ста ꙗ̆сте
се́мнꙋл клочи́тей семи́нцъ; а̂тꙋ́нчѣ слобо́ꙁй Ма-
ши́на мерꙋ́цй жо́с, ꙗ̆ ѡ̂ пе́нъ, шѝ фъ̀ дин
то́атъ семи́нца оўн стра́т, прин ми́жлокꙋл
фꙋ́ндꙋлꙋй ꙟ лꙋнџи́ме. Стра́тꙋл а̂чѣ́ла деспа́р-
цил ꙟ до́аѡ, ꙗ̆ръшѝ ꙟ лꙋнџи́ме, шѝ фъ̀ дин

трѫн-

трѫнсȣл доаѡ стратȣри саȣ ширȣри, фъкѫнд пинтръ дѫнселе ѡ къраре де доаѡ саȣ трей деџете, ши аша вей авѣ лок гол пентрȣ пȣнерѣ фрȣнѕелѡр де фръгари кȣм прин мижлокȣл семинцей, аша ши де амѫндоаѡ пърциле ширȣрилѡр пре фȣндȣл Машиней, ла каре фрȣнѕе ꙟвіателе Бомбице аȣ а се траџе, ши де аколѡ, кȣ фрȣнѕеле ꙟпреȣнъ афаръ а се скоате. Ꙟсъ кърърилe пинтръ семинцъ ши чѣле де латȣри, требȣе бине мътȣрате, ка ничи ѡ боамбъ де семинцъ, съ нȣ се афле пре дѫнселе, чи тоатъ семинца ꙟ чѣле доаѡ ширȣри адȣнатъ съ се афле. Дȣпъ деспърцирѣ семинцей ꙟтрȣ ачест кип, съ рѣдикъ Машина ꙗръши ла локȣл сѣȣ, ши се ащѣптъ ꙟвіарѣ Бомбицелѡр.

13. Че липсѣще а лȣкра кȣ Бомбицеле кѫнд ꙟчеп а єши дин семинца чѣ клочитъ?

Ꙟтрȣ а патра саȣ а чинчѣ диминѣцъ, дела пȣнерѣ семинцей ꙟ Машинъ, ши дȣпъ деспърцирѣ семинцей ꙟ ширȣри, де вей ведѣ, къ бреȣниле Бомбице ꙟчеп а єши дин семинце, атȣнчѣ ꙟдатъ кȣлѣџе кѫтева фрȣнѕишоаре де фръгари тинери, ши дȣпъ че саȣ звѫнтат де роаѡ, ши тъиндȣле кȣ оун кȣцит

кȣ-

кꙋра́т ши̇ вине спъла́т, а̂ша̀ кꙋм съ та́е дꙋ-
ва́нꙋ, съ ле пресе́рӣ пре фъкꙋ̆теле́ кърърӣ, пин-
тре ширꙋриле де семи́нцъ, ши̇ де а̂мѫндоа́ѡ
пъ́рциле лѡ́р ꙟ Маши́нъ. Фрꙋ̆нѕеле а̂чѣстѣ вѡр
момѝ ла си́не ꙟвїа́теле Бомби́це, ши̇ кѫ́нд
4—5 де а̂чѣлѣ престе вре ѿ фрꙋ̆нѕъ вѡр
фѝ сꙋ́ите, а̂пꙋкѫ́нд де ка́пътꙋл фрꙋ̆нѕей кꙋ
до́аѡ дѣцете (кꙋ мѫ́ниле спъла́те, ши̇ кꙋ
па́ѕъ, ка съ нꙋ̀ млъче́щӣ вре ѿ Бомби́цъ) ле
ско́цӣ а̂фа́ръ, ши̇ ꙟпреꙋ̆нъ кꙋ фрꙋ̆нѕа ле пꙋ̆нӣ
пре ѿ ма́съ кꙋра́тъ, саꙋ май вине пре ѿ ко́алъ
де хартїе ӑлбъ, ла мъ́рџинӣ ꙟпрежꙋ̆р де оўн
дѣцет ꙟдꙋплѣка́тъ, ка съ нꙋ̀ ка́дъ Бомби-
целе, ши̇ ꙟтрꙋ а̂чѣ ѕѝ пѫнъ кътръ 4 чѣ́сꙋ-
рӣ дꙋпъ а̂мѣ́ѕъѕӣ, то́т а̂ша̀ тре́бꙋе кꙋ ско́атерѣ
Бомби́целѡр дин Маши́нъ оўрма́т, ши̇ че́лѡр
ско́асъ ӑлте фрꙋ̆нѕе спре мѫнка́ре съ нꙋ̀ ли
се дѣ, фъръ нꙋ̆май чѣле че саꙋ ско́с кꙋ дѫн-
селе дин Маши́нъ. Дꙋпъ трѣчерѣ а̂ 4 ча́сꙋрӣ
дꙋпъ а̂мѣ́ѕеѕӣ, ꙟтрꙋ̆ а̂ча́стъ ѕѝ динтѫ́ю,
ско́ате то́ате фрꙋ̆нѕеле, ка́ре се май ӑфлъ а̂-
тꙋ̆нчѣ пинтре семи́нцъ, дин Маши́нъ а̂фа́ръ, ка
Бомби́целе чѣле чѐ вѡр май ꙟвїа̀, пѫнъ ꙟ а̂ до́аѡ
диминѣ́цъ съ на́йбъ че мѫнка̀, ши̇ ка прин
лꙋкра́рѣ а̂ча́ста Бомби́целе дин тѫ́ѫ ѕи̇, ꙟвїа-
те, кꙋ чѣле че вѡр ꙟвїа̀ а̂до́аѡ ѕи̇, съ се по́атъ

ꙟтрꙋ-

ꙟтрꙋна ꙟпреꙋнѫ, ши ла ѡ̑ асѣменѣ вржстѣ адꙋче.

14. Кꙋм требꙋе пѫшит акꙋма кꙋ Бомбицеле, пентрꙋ ка ла ѡ̑ асѣменѣ вржстѫ сѫ ꙟчѣпѫ а креще?

Бомбицеле дин ꙟтѫѧ ши а доаѡ зи липсѣще сѫ се адꙋкѫ ꙟтрꙋ ѡ̑ вржстѫ, ши чѣле че вѡр єши ꙟ а треѧ зи, а кѫрѡра ши нꙋмѫрꙋл май маре ѡ̑бичнꙋѣще а фи, іарѫши ꙟтрꙋ ѡ̑ вржстѫ аꙋ а се адꙋче; ꙟсѫ престе тот тимпꙋл крещерїй кꙋ ѡ̑ зи май ꙟ оурмѫ, де кѫт ачѣлѣ аꙋ а се грижи, ꙟдекѫ чѣле ꙟтрꙋ ꙟтѫѧ ши а доаѡ зи ꙟвїате вѡр мѣрџе кꙋ ѡ̑ зи тот ꙟнаинтѣ чѣлѡр ꙟ атреѧ зи єшите, ꙟ крещере, ꙟ адормире, дещептаре ши ꙟ ꙟкидере; каре оурмаре причинꙋѧще май лѣсне а се потриви вржста Бомбицелѡр, ши оушꙋрѣзѫ лꙋкрꙋл кꙋ хрѫнирѣ, ши кѫꙋтарѣ лѡр. Іарѫ ка сѫ се адꙋкѫ ꙟвїателе Бомбице ꙟ ачѣсте доаѡ пласѫ де вржстѫ, липсѣще аша а оурма: ꙟдоаѡ зи кꙋ де диминѣцѫ, дꙋпѫ че аꙋ лꙋат роаѡ депре фрꙋнза фрѫгарилѡр, кꙋлѣцїй, тай, ши пресѣрй проаспете фрꙋнзишоаре прин кѫрѫриле Бомбицелѡр, кꙋм ши єрй, ши ꙟвїателе Бомбице ꙟ Машинѫ, каре пѫнѫ

ла

ла ѕ чѣсȣрй дȣпъ а̂мѣѕъѕй пре фрȣ̆нѕе сѐ
вѡ̆р сȣ̆й, ꙟпреȣ̆нъ кȣ фрȣ̆нѕеле съ се скоа́тъ,
шѝ де килѝи де кътръ чѣле де е̂рй, пре ӑлтъ
хартіе съ се рѫндȣа́скъ, шѝ пре лѫнгъ фрȣ̆н-
ѕа че сај скос кȣ дѫнселе дин Машѝнъ, дȣ-
пъ че ѡ̂ вѡ̆р мѫнка̀, съ ли се дѣ лѫнгъ сѣ̆ръ
а̂тѫта фрȣ̆нѕъ тъа́тъ, кѫт съ се поатъ маю̆
хрънѝ ѡ̂да́тъ, шѝ а̂ша̀ ꙟтрȣ̀ а̂чѣ ѕѝ вѡ̆р фѝ
кȣ доаѡ мѫнкъ̆рй хръни́те. Бомбицелѡ̆р че-
лѡ̆р дин ꙟтѫа ѕѝ е̂шѝте, съ се дѣ ꙟтрȣ̆
а̂ча́стъ а̂доаѡ ѕѝ нȣ̆май ѡ̂ мѫнка́ре, їаръ нȣ̆
май мȣ̆лт; шѝ а̂ша̀ а̂чѣстѣ ка шѝ а̂чѣлѣ къ-
тъ доаѡ мѫнкъ̆рй а̂вѫ́нд, а̂треа́ ѕѝ ꙟтрȣ̆на
се по́т ꙟпреȣ̆на̀, шѝ ꙟтрȣ̆ а̂сѣменѣ врѫстъ пъ-
нъ ла ꙟкидеръ лѡ̆р се вѡ̆р крѣще. Бомбице-
лѡ̆р, ка́ре вѡ̆р е̂шѝ ꙟ а̂доаѡ ѕѝ, дела ѕ чѣ-
сȣрй дȣпъ а̂мѣѕъѕй, пънъ ꙟ а̂ треа́ дими-
нѣцъ нȣ̆ трѣбȣе да́т нѝчй кѫтъ мѫнка́ре, чѝ
тоатъ фрȣ̆нѕа че се ва май а̂фла̀ пре кърърй
ꙟ Машѝнъ, трѣбȣе скоа́съ а̂фа́ръ, пентрȣ ка Бом-
бицелѣ че вѡ̆р ꙟвіа̀ престе ноапте, кȣ чѣле че
вѡ̆р е̂шѝ ꙟ а̂треа ѕѝ, де ѡ̂да́тъ съ се ꙟчѣ-
пъ а̂ се хрънѝ. Дѣчй а̂ треа ѕѝ тае шѝ преса́-
ръ їаръшй проаспете шѝ ѕвѫнтате фрȣ̆нѕишоа-
ре, прин кърърѝле семѝнцей ꙟ Машѝнъ. Їаръ
Бомбицелѣ, ка́ре кȣ фрȣ̆нѕе съ вѡ̆р скоате
а̂фа́ръ,

афаръ, съ се пꙋнъ декилии пре алтъ хартіе
кꙋратъ, ꙟпреꙋнъ кꙋ фрꙋнѕа лѡр, шѝ дꙋпъ че
вѡр мѫнка̀ фрꙋнѕа кꙋ каре саꙋ скос, алтъ
хранице ꙟтрꙋ ачѣ ѕи съ нꙋ лисе май дѣ-
ꙟтрꙋ ачастъ а трѣѧ ѕи, Бомбицеле чѣле дин
ꙟтѫѧ шѝ адоаѡ ѕѝ ешите, аꙋ а се ꙟпреꙋна̀ ла
ѡлалтъ пре ѡ хартіе, а ꙟсъмна̀ ѕіѡа ꙟпреꙋнъ-
рїй лѡр, шѝ а лисе да̀ Nro 1. ка престе тоатъ
врѣмѣ съ се поатъ дескилини де кътръ чѣле де
атрѣѧ ѕѝ. Чѣлѡр дин атрѣѧ ѕѝ ешите, съ лисе
дѣ Nro 2. шѝ съ лисе ꙟсъмнѣѕъ ѕіѡа ꙟтрꙋ карѣ̀
аꙋ ꙟвїат. Шѝ аша̀ пре хартіа кꙋ Nro 1. шѝ 2,
Бомбицеле кꙋ фрꙋнѕъ тинъръ, проаспътъ, ѕвѫн-
татъ, шѝ ка дꙋханꙋл тъѧтъ, пънъ ла ꙟтѫюл
сомн ал лѡр трѣбꙋе съ се цинъ шѝ съ се хръ-
нѣскъ. Бомбицеле чѣле ꙟ Nro 1. ꙟпреꙋнате, се
хрънеск ꙟтрꙋ ачаста атрѣѧ ѕи (каре лѡр адоаѡ
ѕѝ се кіамъ) кꙋ доаѡ хранищй, диминѣца
шѝ лѫнгъ сѣръ; іаръ ꙟчѣлѣлалте ѕиле, пънъ
ла адормирѣ лѡр, съ се хрънѣскъ де трей
ѡрй, диминѣца, ла амѣѕъѕй шѝ сѣра. Чѣ-
ле дин Nro 2. адоаѡ ѕи дꙋпъ еширѣ лѡр съ се
хрънѣскъ іаръшй нꙋмай де доаѡ ѡрй, іаръ
ꙟчѣлѣлалте, пънъ ꙟ адормирѣ лѡр — карѣ кꙋ
ѡ ѕи ꙟ оурма челѡр дин тѫю ва оурма̀ — кꙋ
атрѣѧ хранище. Хранищѣ съ лисе дѣ дꙋпъ

кѫт пóт мѫнкà, ꙟ ʒ чѣсꙋрй ѡ҆дáтъ. Фрꙋ́нза съ се пресáре престе дѫ́нселе ꙟтрꙋ ѡ҆ протйвъ, ка тóате а҆сѣ́менѣ съ пóатъ мѫнкà, шѝ кꙋ кълдꙋ́ре че саꙋ а҆ръта́т май сꙋ́с, а҆ꙋ ꙗ҆ръшй а҆сѣ́менѣ а҆ се къꙋтà, пентрꙋ ка сóмнꙋл лѡр ла врѣ́ме шѝ а҆сѣ́менѣ съ ле кꙋпрйнзъ.

15. Май ѥ҆́сте чéва а҆ се лꙋà ꙟ сѣ́мъ пънъ ла ꙟтѫꙟ а҆дормйре а҆ Бомбйцелѡр?

Ѥ҆́сте а҆ грижѝ, ка Бомбйцелѡр съ нꙋ липсѣ́скъ фрꙋ́нзъ пентрꙋ мѫнкáре, къчй съ пóате ꙟтѫмплà плóае, кѫ́нд фрꙋ́нза дин фръгáрй, нꙋ се пóате кꙋлѣ́џе кꙋ а҆шà фолóс, ка ꙟ врѣ́мѣ бꙋ́нъ; пентрꙋ а҆чѣ́а ꙟтрꙋ а҆чéст Перїѡ́д а҆л тйнерилѡр Бомбйце, пре врѣ́мѣ бꙋ́нъ, съ пóате май мꙋ́лтъ фрꙋ́нзъ кꙋлѣ́џе, ка пентрꙋ ѡ҆ зѝ саꙋ шѝ пентрꙋ дóаѡ съ се а҆́фле, кáре фрꙋ́нзъ, ка съ нꙋ се стрйче саꙋ съ се а҆прйндъ, съ се бáџе ꙟ ѡ҆́але кꙋрáте, ꙟсъ нꙋ оу҆де, нйчй прѣ ꙟдесáте съ фїе, шѝ а҆коперйте бйне, ꙟподрꙋ́м саꙋ ла оу҆н лóк ръкорóс, пънъ ла липсъ съ се цйнъ. Де се вѡр а҆ръта а҆кꙋ́ма Бомбйцеле негричóасе ла фáцъ, шѝ ка сóметꙋл (кадйфа) лꙋчитóаре, а҆тꙋ́нчѣ ѥ҆́сте сéмнъ къ сѫнт бйне клочйте, шѝ бꙋ́не; ꙗ҆ръ де вѡр

бáте

кáте тáре ꙟ рóшꙋ ѥсте сéмн кꙿ Бомбицеле нꙋ̀ сꙿнт де лáꙋдꙿ.

§. 4.

Деспре сóмнꙋл, саꙋ дормирѣ Бомбицелѡр

16. Че ѥсте сóмнꙋл Бомбицелѡр; шѝ де кꙿте ѡ̆ри ȃдóрм ѥ̆ле пꙿнꙿ ла ꙟкидерѣ лѡ́р?

Сóмнꙋл Бомбицелѡр ѥсте ѡ̑ фирѣскꙿ ȃ лѡ́р ȃдормиpе, ꙟтрꙋ карѣ врѣме се деспóае ѥ̆ле де пѣлѣ чѣ вꙿтрꙿнꙿ, шѝ ꙟ ȃлта май ларгꙿ шѝ май дешки́сꙿ се скимбꙿ. Ꙟчáстꙿ дормиpе, дѐла ѥ̆ширѣ пꙿнꙿ ла ꙟкидерѣ Бомбицелѡр, де пáтрꙋ ѡ̆ри се ꙟтꙿмплꙿ; ꙟтꙿѧ ѡ̆арꙿ дóрм ѥ̆ле нꙋ̆май ѡ̑ зи̏ шѝ нóапте, ȃ дóаѡ ѡ̆арꙿ дóаѡ [зиле], ȃтрѣѧ ѡ̆арꙿ трѐй, шѝ ȃ пáтра ѡ̆арꙿ пáтрꙋ зиле шѝ ȃтꙿтѣ нóпцй. Де се вѡр кꙿꙋта Бомбицеле, кꙋ кꙿлдꙋ̆ра шѝ кꙋ хрá-нищѣ, дꙋпꙿ ꙟвꙿцꙿтꙋ̆ра Кꙿрцїй ȃчѣщїа, ȃтꙋ̆нчѣ дѐла ѡ̑ дещептáре дин сóмн пꙿнꙿ ла вїи-тóарѣ ȃдормиpе, шѣсꙿ зиле сꙿнт ѥ̆ле дещептá-те, шѝ ȃ шáптѣ зи̏ ȃдóрм. Кꙿнд [ѥ]ва сꙿ ле

кꙋ-

кѹпринде сомнѹл, ѫкъ кѹ ѡ зи майнаинте ѫчеп а пиарде пофта де мънкаре, ачаста се аратъ ѫ а 6 зи дела дешептаре че дин оурмъ ши дин кауза ачаста, ѫ фиеще каре а 6 зи нѹ де трей, чи нѹмай де доаѡ ѡри Бомбицеле аѹ а се хръни, ѫ а шаптъ зи ѫчатъ кѹ тотѹл де а мънка, стаѹ ѫтрѹн лок, ръдикъ грѹмазіи ѫсѹс, ши мишкъ дин кап ѫ тоате пърциле, ши ла трѹп се аратъ чева а фи май оумфлате, прин каре семне се аратъ къ іале акѹма врѣѹ ла ѡдихнъ съ се ласъ, ши пънъ ла дешептаре лѡр пофтеск а фи лъсате ѫ паче, ши съ нѹ фіе де нимине сминтите.

17. Кѹм се адѹк Бомбицеле прин фирѣска адормире, ка ѫтрѡ асѣменѣ връжсъ се крѣскъ?

Кѹ хрънирѣ ла врѣмѣ са, дѹпъ кѹм май жос (19) се ва аръта се пот адѹче Бомбицеле, ка ѫтрѡ зи тоате съ адоармъ, адекъ ѫ зіѡа а 7 де кънд саѹ дешептат дин сомн; дечи ѫ зіѡа а 7. а адормиріи, нѹ ли се дъ ничи кът хранище, чи се ласъ ѫ паче пънъ вор адорми тоате. Ѫ зіѡа дешептъріи нѹ ли се дъ де мънкаре пънъ іаръши тоате вор фи дешептате, фъръ нѹмай

ла

ла а̂ 4. а̂дормире, каре̂ ѩсте че̂ май де пре оўрмъ а̂ лѡ́р, де се вѡр ведѣ пре оўнеле динтре че̂ле мꙋлте а̂дормите, къ ꙟкъ сѫнт дешептате, ши ка ши кѫнд а̂р чѣре мѫнкаре а̂ртѫндꙋсе, пре а̂чѣсте требꙋе кꙋлѣсъ, ꙟкъ ꙟтрꙋ а̂чѣ зи а̂ а̂дꙋрмирїй, ꙟ наинте де а̂мѣзъзй, ши ꙟтрꙋн дескилинит лок хрънйте, пентрꙋ ка съ нꙋ сминтѣскъ чй, съ а̂жꙋнгъ пре че̂лѣлалте сорорй кꙋ врѫста, пънъ ла май де пре оўрмъ дешептаре, ка май потривитъ съ се поатъ а̂шепта ꙟкидерѣ лѡр.

§. 5.

Деспре хрънирѣ Бомбицелѡр?

18. Че̂ требꙋе лꙋат ꙟ сѣмъ престе тот ла хрънирѣ чѣ кꙋ фолос а̂ Бомбицелѡр?

Престе тот де комꙋн съ се ꙗ̂ нетрекꙋт ꙟ сѣмъ: 1. Ка фрꙋнзеле де фръгарй, съ фїе ꙟтрецй сънътоасе, звѫнтате, проаспете, сау ꙟкай ꙟ шале кꙋрате бине а̂коперите, ши ла лок ръкорос цинꙋте; пентрꙋ къ че̂ле млечите, вѣшеде, а̂принсе, сау пътате, бꙋлбъцате галбине, оуде, сау де гриндинъ бътꙋте, сѫнт ѡтравъ Бомбицелѡр. 2. Хранищѣ Бомби-

целѡр.

целѡр сѫ се потривѣскѫ ла врѣме, шѝ ꙟтрꙋ ѡ ꙟсеменаре, дꙋпѫ врѧста шѝ пꙋтѣрѣ лѡ́р, пентрꙋ ка́ре фрꙋ̆нꙁеле ꙟꙋ ꙟ се пресѫра̀ престе Бомбице ꙟтрꙋ ѡ ꙟсемѫнаре, нꙋ̀ ꙟтрꙋ̆н лок сѫ фіе прѣ мꙋлтѫ, ка оўнеле Бомбице сѫ мѫнче май мꙋ̆лт шѝ сѫ прѣ крѣскѫ кꙋ врѧста, шѝ ꙟ ꙟ̆лте ло́кꙋрй сѫ фіе май ра́рй, ка ꙟ̆лте Бомбице сѫ на́йбѫ де ꙟжꙋ̆нс, шѝ сѫ рѫмѫнѫ кꙋ врѧста ꙟдерѫпт. Шѝ ꙗ̆рѫшй сѫ нꙋ̀ ли се дѣ прѣ мꙋлте фрꙋ̆нꙁе де ѡда́тѫ, нічй ꙗ̆рѫшй прѣ пꙋци́не; чѝ дꙋ̆пѫ кꙋм ли се вѣде по́фта шѝ пꙋтѣрѣ, дин врѣме ꙟ врѣме, де ꙟмѫнка̀ (ꙟфа́рѫ дин чѣ дин оўрмѫ дешепта́ре, кѫ ꙟтꙋ̆нчѣ ли се дѫ кѫт по́т мѫнка̀, шѝ ꙁіѡа шѝ но́аптѣ). 3. Пѫнѫ кѫнд сѫнт Бомбицеле тинере, кꙋ фрꙋ̆нꙁѫ ꙗ̆рѫшй тинѫрѫ дин фрѫга́рій чѣй май ти́нерй сѫ се хрѫнѣскѫ, шѝ, ꙟ̆декѫ дела ꙟ̆шйрѣ лѡ́р дин семи́нцѫ, пѫнѫ ла ꙟтѫ̀ ꙟдорми́ре, кꙋ фрꙋ̆нꙁе ти́нере, шѝ ка дꙋха́нꙋл тѫа́те; дела ꙟтѫ̀ дешептаре пѫне ла ꙟ доа́ѡ ꙟдорми́ре, кꙋ фрꙋ̆нꙁе ти́нере ꙟтрѣ́цй, ꙗ̆рѫ нꙋ̀ тѫа́те, шѝ дела ꙟ доа́ѡ дешепта́ре, пѫнѫ ла̀ ꙟ па́тра ꙟдорми́ре, кꙋ фрꙋ̆нꙁе дин фрѫга́рй де ми́жлок креекꙋ́цй, саꙋ̆ кꙋ фрꙋ̆нꙁе май бѫтрѫ́не, дꙋпѫ врѧста Бомбицелѡр; ꙗ̆рѫ дꙋпѫ чѣ дин оўрмѫ дешепта́ре,

ре, пънъ ла ѫвълирѣ Бомбицелѡр, кꙋ фрꙋнзе бине коапте, кѫт де тари, ши дин фръгарїй чей май бътрѫни кꙋлѣсе, де вое съ се хрънѣскъ, пентрꙋ къ дела хрънирѣ чѣ бꙋнъ ши де аѫꙋнс ѫтѫрнъ кътъцимѣ ши бꙋнътатѣ мътасей.

19. Кꙋм требꙋе хрънитє Бомбицеле де ѡсеби, ѫ фїеще каре Перїѡд, ал дещептърїй лѡр.

Ѫ фїеще каре Перїѡд ѫтѫа зи а дещептърїй лѡр дин сомн, аꙋ а се хръни Бомбицеле нꙋмай ѡдатъ, ѫдекъ ла ѫмѣзъзи, саꙋ дꙋпъ че тоате се вор дещепта, а доаѡ, а трея, а патра, ши а чинчѣ зи, къте де трей ѡри, диминѣца, ла ѫмѣзъзи, ши лѫнгъ сѣръ, ѩръ ѫ ѫшѣса зи, кѫнд се гатъ де ѫдормире съ се хрънѣскъ де доаѡ ѡри, ѫнаинте де ѫмѣзъзи ши лѫнгъ сѣръ; ѩръ ѫ а 7. зи кѫнд врѣꙋ съ ѫдормъ, ничи ѡдатъ, дꙋпъ а патра дещептаре дин чел май де пре оурмъ сомн, ѫтѫа зи а дещептърїй, ѡдатъ, а доѡа, а трея, ши а патра зи, де трей ѡри; ѩръ дела а 5. пънъ ѫ а 9. зи де ѫтѫтѣ ѡри, ши кꙋ ѫтѫтѣ бꙋне ши коапте фрꙋнзе, зїѡа ши ноаптѣ Бомбицеле съ се хрънѣскъ, кꙋ кѫт

врѣꙋ

ѩле ӑ мѫнкӑ, саꙋ ла тоате трей чѣсꙋрй ѡдӑтъ; пентрꙋ къ ӑкꙋма мѫнкъ ѩле кꙋ ӑшѣ пофтъ, ка шӥ кѫнд нар май авѣ сац; ӑтрꙋ ӑчест Періѡд ӑтѫтѣ фрꙋнзе кіелтꙋеск, кѫт аꙋ кіелтꙋит ӑ тоате чѣлѣлалте трей періѡдꙋрй, Ничй ӑ требꙋе крꙋцат ӑкꙋма фрꙋнза саꙋ ѡстенѣла кꙋ дѫнселе, дѣкъ воещй съ капецй мътасъ мꙋлтъ шӥ бꙋнъ,

20, Кꙋм се пот кꙋлѣџе фрꙋнзеле фръгарилѡр, ка помꙋл съ нꙋ се ватъме, шӥ фрꙋнзеле съ фіе бꙋне пентрꙋ хрънирѣ Бомбицелѡр,

Де се вѡр кꙋлѣџе фрꙋнзеле прин ѡамений кꙋ минте, шӥ искꙋсицй ӑ лꙋкрꙋл ӑчеста, ӑтꙋнчѣ шӥ фрꙋнзеле вѡр фӥ бꙋне, шӥ сънътоасе, шӥ фръгарій ӑ вѡр ръмѫнѣ невътъмацй; ѩръ де съ вѡр кꙋлѣџе прин ѡамений лѣношй шӥ невъгъторй де самъ, саꙋ прин прꙋнчй; ӑтꙋнчѣ, ничй оуна ничй ӑлта нꙋ се ва плини. Фрꙋнзеле пентрꙋ хранирѣ Бомбицелѡр, ӑчѣлѣ сѫнт бꙋне, каре се кꙋлег дин крѫнцеле чѣле май бине де соаре шӥ де ӑер стрѫбътꙋте, каре сѫнт ӑтрецй, лате шӥ сънътоасе, чѣле галбине, ветъмате, саꙋ де грйндинъ бътꙋте, нꙋ сѫнт бꙋне. Кꙋлегъторюл

съ фіе кꙋрат пре хайне ши пре мѫний, кѫчй Бомбицеле нꙋ сꙋферъ миросꙋриле грѣле, ничй оунсоарѣ. Фрꙋнѕеле кꙋ мѫна съ се кꙋлѣгъ, ꙗръ нꙋ съ ле трагъ де рѫнд де сꙋс пънъ жос престе крѣнгъ. Крѣнцеле ꙟплекѫндꙋле съ се пъзѣскъ, ка съ нꙋ ле рꙋпъ — ши дѣкъ прин тоатъ паѕа, вреꙋна сар фрѫнце, съ ѡ тае кꙋ оун кꙋцит бꙋн пънъ ла локꙋл сънътос, ка плѣга съ нꙋ се ꙟтингъ ꙟ лъꙋнтрꙋл помꙋлꙋй. Ла фрꙋнѕе де пре марцинй, ши пре върфꙋрй, кꙋ скара съ се сꙋе: помꙋл ничй ѡ датъ съ нꙋл деспоае де тот де фрꙋнѕе, чй май де мꙋлте ѡрй дин трѫнсꙋл съ кꙋлѣгъ; нꙋ ꙟ тот анꙋл, чй ꙟ тот ал дойлѣ ан фрꙋнѕа фръгарюлꙋй съ се кꙋлѣгъ, ка оун ан съ ѡдихнѣскъ, съ капете де ноꙋ пꙋтѣре. Фрꙋнѕеле се кꙋлег дꙋпъ врѫста Бомбицелѡр, ла ꙟчепꙋт дин фръгарїй чей май тинерй, ла мижлок дин чей май бътрѫнїѡрй, ꙗръ пре оурмъ дин чей май бътрѫнй. Фрꙋнѕеле се пꙋн ꙟ сачй саꙋ ꙟ дисацй, каре нꙋ требꙋе таре ꙟдесате, ка съ нꙋ се батъме; фрꙋнѕеле чѣле жос пикате, дѣкъ сѫнт сънътоасе, съ се ꙟтребꙋинцѣѕъ ꙗръши пентрꙋ Бомбице: ши кѫт є кꙋ пꙋтинцъ пре времѣ бꙋнъ, ши дꙋпъ че саꙋ лꙋат роаѡ де пре фрꙋнѕе, фрꙋнѕеле съ

се кꙋлѣгъ. Де вꙍр фѝ фрꙋ́нзеле пꙋлберáте, трéбꙋе ꙟтѫю съ се сп҄ѣле де пꙋ́лбъp, шѝ ла оу҆́мбръ бине съ се звѫнте, дꙋпъ ꙟ҆чѣꙗ кꙋ дѫнселе Бомбицеле съ се хрѣнѣскъ.

21. Пентрꙋ кѫте зиле се поате кꙋлѣџе фрꙋнзе, шѝ кꙋм ꙟ҆ꙋ ꙟ҆ се цинѣ, ка съ нꙋ се стри́че, чѝ ла липсъ кꙋ дѫнсéле Бомбицеле съ се поатъ хръни?

Се поате, шѝ ꙗ҆сте де липсъ, ꙟ время бꙋнъ, тóт дѣꙋна пентрꙋ доаѡ саꙋ трéй зиле фрꙋнзе съ се кꙋлѣгъ, ка ꙟтѫмплѫндꙋсе плóае саꙋ тимп слотóс, съ нꙋ фѝ ꙟпресꙋрáт ꙟтꙋнчѣк кꙋ ѡ҆стънѣлъ, шѝ оу҆де, ꙟ ле кꙋлѣџе; ꙟ҆часта май вѫртóс трéбꙋе грижит, дꙋпъ сóмнꙋл чéл дин оу҆́рмъ, кѫнд Бомбицеле май мꙋлт мънѫнкъ. Каре фрꙋнзе май бине се пóт ꙟ ѡ҆але кꙋрáте, (дꙋпъ кꙋм май сꙋс саꙋ ꙟ҆рътáт) бине ꙟ҆коперите, нꙋ прѣ таре ꙟдесáте, шѝ ла лóк кꙋ ръкорѣлъ, ꙟ цинѣ. Ꙟсъ ла тóатъ хрънирѣ Бомбицелѡр кꙋ ꙟ҆чéсте фрꙋнзе трéбꙋе фрꙋнзеле къꙋтáте, ка съ нꙋ фíе ꙟчинтáте, саꙋ ꙟлт кꙋмва стрикáте шѝ вещежите, къ ꙟтꙋнчѣ трéбꙋе съ се лáпаде, шѝ ꙟлтеле бꙋне съ се ꙟдꙋкъ. Де вей фѝ силит ꙟ кꙋлѣџе фрꙋнзе прин

плоае, ӑтѹнчѣ майнаинтѣ де хрѫнирѣ кѹ дѫнселе, сѫ ле ѹскй бине пре понеьй ла ѹн лок звѫнтат.

22. Ӑ тимпй слотошй сау ѹскѫчошй ѡрй потѹсе кѹ фолос Бомбицеле крещіе?

Ӑтрѹ ӑмѫндоаѡ ӑтѫмплѫриле ачѣстѣ, де вей пѫзй ѹрмѫтоареле регѹле, се пот цинѣ, шй кѹ фолос крещіе Бомбицеле де мѫтасѫ; шй ӑдекѫ: 1) Ӑ тимп ѹскѫчос, фіинд фрѹнзеле фѫрѫ пѹтѣре, сѫ се хрѫнѣскѫ Бомбицеле тот кѹ фрѹнзе проаспете, динтрѹ ачѣяшй зй кѹлесе, ӑ тоатѫ зіѡа, кѫтрѫ ӑмѣзѫзй шй дѹпѫ ӑмѣзѫзй, сока Бомбицелѡр пре вmonths де 2, шй 3 ѡрй, кѹ ӑпѫ рѣче дин фѫнтѫнѫ сѫ се ѹде, шй ӑер кѹрат пре ферестріи, май ӑдесе ѡрй ла Бомбице сѫ се слобоадѫ, ка сѫ се рѫкорѣскѫ, шй де ветешѹг сѫ се ферѣскѫ. Пръ: 2) Ӑ тимп слотос сау прѣ мѹлт плоѡс, фрѹнза чѣ ӑтѹнчѣ прѣ мѹстоасѫ, майнаинте де хрѫнирѣ кѹ дѫнселе, фоарте бине сѫ се звѫнте, шй де ва фи фриг, кѹ кѫлдѹра, дѹпѫ мѫсѹра ѹней зиле бѹне де примѣвѣрѫ, сѫ се каѹте. Де сар ӑтѫмпла липсѫ маре ӑ храниціе, пот трей Бомбицеле ӑтрѡ зй фѫрѫ гѹстаре, декѫ ва фи сока рѣче, шй май бине

сѫ

съ фламанзѣскъ ѿ зи, де кѫт кꙋ фрꙋнзе рѣле саꙋ стрика́те съ се хрънѣскъ.

§. 6.

Деспре гра́дꙋл кълдꙋ́рїй че а҆ре а҆ се цинѣ ꙟ врѣмѣ крѣщерїй Бомби́целѡр?

23. ꙟ ка́ре гра́д а҆л кълдꙋ́рїй а҆ꙋ Бомбицецеле пънъ ла ꙟкидерѣ лѡ́р а҆ се цинѣ?

Фїйнд къ дела потриви́тꙋл гра́д а҆л кълдꙋрїй, ши дела хра́нищѣ чѣ кꙋ ръндꙋѫлъ бꙋнъ, ши ла врѣмѣ са̀ да́тъ, (19) крѣщерѣ Бомби́целѡр ꙟтрѡ връстъ, ши спори́рѣ ꙟки́дерїй лѡ́р а҆тѫрнъ; дре́пт а҆чѣѧ, кѫнд ва фи ти́мпꙋл рѣче, нꙋ тре́бꙋе жъли́т оу҆н ка́р саꙋ до́аѡ де ле́мне май мꙋлт а҆ кїелтꙋи, ка съ се ци́нъ Бомбицеле ꙟ кълдꙋра чѣ требꙋинчо́асъ. Оу҆с ла клочи́рѣ семи́нцей (10) саꙋ а҆рътат требꙋинчо́сꙋл гра́д а҆л кълдꙋрей; а҆декъ, а҆л оу҆ней зи́ле фрꙋмо́асъ де примъвѣ́ръ, саꙋ дꙋпъ кꙋм а҆ре липсъ ѡ҆мꙋл ꙟ а҆щернꙋтꙋл сѣꙋ, саꙋ декъ се ци́не дꙋпъ термоме́тер, гра́дꙋа 16—18.

Дꙋпъ

дѹпъ ал трейлѣ сомн пот сѹфери Бомбицеле шѝ ал 15 град, шѝ нічй нѹ ле требѹаще кѹпторюл а се ѫкълзѝ, декъ нѹ ва фѝ тімпѹл де тот рѣчѣ; къчй ꙗле атѹнчѣ сѫнт май марй, шѝ зіша тот крѣще, ши съ май ѫкълзѣще; ꙗръ де вѡр фѝ нопциле прѣ рѣчй, нѹ ва стрика, чѝ біне ва фѝ, де се ва фаче сѣра къте пѹцинел фок ѫ кѹпторю.

§. 7.

Деспре цінѣрѣ кѹрецѣніей ѫ собъ шѝ пре аштернѹтѹриле Бомбицелѡр.

24. Кѹм се поате цінѣ кѹръценіа ѫ соба Бомбицелѡр?

Каса, саѹ соба, ѫтрѹ каре се цин Бомбицелѣ, требѹе съ се цинъ куратъ, дѹпъ кѹм саѹ арътат шѝ май сѹс ла ѫтѫюл Параграф, шѝ нічй гѹноюл дела фрѹнзе, нічй балега Бомбицелѡр, прѣсте ноапте, ѫ соба лѡр съ нѹ се цинъ, ка съ нѹ се апріндъ, шѝ дин пѹтоарѣ ачѣа Бомбицелѣ съ се бетежаскъ, нѹмай пънъ сѫнт Бомбицеле ѫкъ мічй, се поате, шѝ се каде а цінѣ балега лѡр ѿ зѝ саѹ жѹ-

жꙋмѫтѫ́те ꙟ со́бъ, кѫчй а̂тꙋ́нчѣ нꙋ̀ ꙗ́сте прѣ мꙋ́лтъ, шѝ фі́инд ꙗ́ле фо́арте мѝчй, по́т ръмѫнѣ мꙋ́лте вій ꙟтрѫ ба́легъ, ка́ре, ка съ нꙋ̀ се ла́педе ꙟпреꙋ́нъ кꙋ ба́лега а̂фа́ръ, пꙋне ба́лега ла ѡ̂ ма́рџине ꙟ со́бъ, шѝ пре́сте дѫнса а̂рꙋ́нкъ кѫтева фрꙋ́нꙁе де фръга́рй, ка де вѡр фѝ а̂флѫ́ндꙋсе бреꙋ́неле Бомби́це вій, съ ꙗ́съ шѝ съ се пꙋ́нъ пре фрꙋ́нꙁе, де оу́нде се по́т кꙋлѣ́џе, шѝ ꙟпреꙋ́нъ кꙋ фрꙋ́нꙁеле ꙟтре челѣла́лте пꙋне, ка съ нꙋ̀ ӑй па́гꙋбъ ꙟ Бомбиице сѫнѫто́асе.

25. Кѫ́нд сѫ́нт Бомби́целе десту́л креску́те, ка съ се по́атъ мꙋтà де пре харті́й пре а̂щернꙋтꙋ́рй?

Де вѡр фѝ а̂щернꙋ́тꙋриле Бомби́целѡр дин тре́стїе дѣ́съ цѫсꙋ́те, ка съ нꙋ̀ по́атъ кѫдѣ̀ Бомби́целе пинтре тре́стїй жо́с, а̂тꙋ́нча съ по́т мꙋтà Бомби́целе де пре харті́й пре а̂щернꙋтꙋ́риле де тре́стїе, ꙟда́тъ дꙋпъ дещепта́рѣ дин со́мнꙋл чѣл ма́й дин тѫю; ꙗ́ръ де вѡр фѝ ра́р цѫсꙋ́те, а̂тꙋ́нчѣ дꙋпъ дещепта́рѣ дин а̂л 2-лѣ со́мн съ се фа́къ мꙋта́рѣ. Бомби́целе де ла Nro 1. ꙟпреꙋ́нъ кꙋ нꙋ́мърꙋ шѝ да́тꙋмꙋл е̂щи́рїй дин семи́нцъ, съ се пꙋ́нъ пре ѡ̂се́бит а̂щернꙋ́т шѝ поли́цъ, шѝ чѣ́ле кꙋ Nro 2. ꙗ́ръши а̂ша̀.

26. Кȣ́м се по́ате фа́че мȣта́рѣ а̑часта?

Мȣта́рѣ де пре Хартій пре а̑шернȣ́тȣри́, прекȣ́м шѝ де пре оу́н а̑шернȣ́т пре а̑лтȣл, пентрȣ кȣрꙁціа ва́лецій, се фа́че ꙟтрȣ а̑чест кип: ꙟтрȣ а̑чѣ диминѣцъ, кѫнд врѣй съ мȣ́цй Бомбицеле пре а̑шернȣ́т кȣра́т (28) дъ лѡ́р порціо́нȣл де фрȣ́нꙁе дȣ́пъ ѡ҆бича́ю, ꙟсъ чева май мȣлтишѡ́р, де кȣ́м ꙟ а̑лт тимп, шѝ дȣ́пъ чѐ вѡр фѝ мѫнка́т оу́н чѣс бȣ́н кȣ тикнѣлъ, мȣтъле кȣ фрȣ́нꙁе кȣ то́т пре а̑шернȣ́тȣл чел кȣра́т, шѝ ле рѫндȣа́ще, ка съ нȣ̀ стѣ ничй прѣ а̑проа́пе, ничй прѣ депа́рте оу́неле де а̑лтеле, ничй ꙗ҆ръшй, ꙟтрȣн ло́к съ стѣ оу́на престе а̑лта гръмъдите, шѝ ꙟтра́лт ло́к прѣ ра́ре, чѝ претȣтинденѣ а̑сѣменѣ, шѝ а̑ша̀, ка то́ате ꙟтрȣ ѡ̑ а̑семъна́ре съ се по́атъ хрънѝ; ꙗ҆ръ пентрȣ ка съ нȣ̀ по́атъ къдѣ жо́с, ла ма́рџиниле а̑шернȣ́тȣрилѡр, трѣбȣе съ ла́шй ꙟпрежȣ́рȣл а̑шернȣ́тȣлȣй ка жȣмъта́те де шȣ́х ло́к го́л, шѝ фрȣ́нꙁеле пре ма́рџине съ нȣ̀ се пȣ́нъ, ка Бомбицеле съ нȣ̀ се тра́гъ дȣ́пъ ꙗ҆ле, шѝ съ ка́дъ жо́с, къчй кѫнд сѫнт ꙗ҆ле ма́рй шѝ пли́не, къꙁѫнд ла пъмѫнт се спа́рг, шѝ се мле́ческ, шѝ ꙗ҆сте па́гȣбъ де ꙗ҆ле.

27. Кꙋ́м се по́т кꙋръцѝ па́тꙋриле саꙋ а̂щер-нꙋ́тꙋриле де балигъ?

А̂щернꙋ́тꙋриле Бомби́целѡр се по́т кꙋръцѝ де ба́легъ ꙟдо́аѡ кипꙋри́, а́декъ: дꙋпъ че саꙋ мꙋта́т Бомби́целе, кꙋ фрꙋ́нꙁе кꙋ то́т де пре оу́н а̂щернꙋ́т некꙋра́т пре а́лтꙋл кꙋра́т, дꙋпъ кꙋ́м сꙋ́с се спꙋ́съ; а̂тꙋ́нчѣ а̂щернꙋ́тꙋл че́л некꙋра́т съ ѧ̃ де пре поли́цъ жо́с, шѝ кꙋ ѡ̂ мъ́тꙋръ, спре а̂че́л сфѫршит фъкꙋ́тъ, се мъ́тꙋръ ба́лега шѝ ко́ꙁиле фрꙋ́нꙁелѡр, ꙟ вреѡ тро́акъ, шѝ де а̂колѡ̀ съ ла́пъдъ (кѫ́нд сѫ́нт Бомби́целе ма́ри) ꙟда́тъ а̂фа́ръ; дꙋпъ а̂чѣ́ѧ кꙋ ѡ̂ кѫ́рпъ бътрѫ́нъ кꙋра́тъ — съ нꙋ̀ фі́е оунсꙋро́асъ, саꙋ ла ча́пъ миросито́аре, — съ се щѣ́ргъ бине, шѝ дѣ́къ кꙋ пꙋцинте́л пели́н се ва фрека̀, шѝ май бине ѩсте, къчи пели́нꙋл ю̆бе́ск Бомби́целе, шѝ ка́пътъ ꙟтъри́ре дела дѫ́нсꙋл; а̂че́ст кꙋръци́т а̂ще́рнꙋт, се пꙋ́не дѣсꙋпра де а́лтꙋл не кꙋра́т, шѝ дин а̂че́ста се мꙋтъ Бомби́целе пре а̂че́ла, шѝ а̂ша̀ кꙋ то́ате се лꙋкрѣ́ꙁъ. Ꙟалтми́нтрелѣ се по́т кꙋръцѝ а̂щернꙋ́тꙋриле прин мꙋта́рѣ Бомби́целѡр а̂ жꙋмъта́те де а̂щернꙋ́т, пре чѣ́ ла́лтъ жꙋмъта́те де а̂че́лаший а̂щернꙋ́т, пънъ се ва кꙋръцѝ ꙟтѫ́ѧ жꙋмъта́те: дꙋпъ а̂чѣ́ѧ се мꙋ́тъ ѩ̂ръший то́ате Бомби́целе

дин

дин а̂ доаѡ жꙋмътате де а̂щернꙋт, пре партѣ чѣ кꙋръцитъ, пънъ ши а̂часта се ва кꙋръци: ши фіинд тот а̂щернꙋтꙋл кꙋрат, съ се ꙟпартъ Бомбиčеле престе тот дꙋпъ рѫндꙋалъ, ничи пре̂ дес гръмъдите, ничи їаръши, пре̂ рар; ши кѫте нꙋ вѡр ꙟкепѣ (фіинд къ дин зи ꙟ зи тот се май мъреск) а̂чѣлѣ съ се мꙋте пре а̂лт а̂щернꙋт.

28. Де кѫте ѡри липсѣще а̂щернꙋтꙋриле а̂ се кꙋръци дела ѡ̂ дешептаре дин сомн, пънъ ла ѡ̂ а̂дормире а̂ Бомбицелѡр?

Дꙋпъ фіеще каре дешептаре дин сомн, а̂ 2. ши а̂ 5. зи, а̂ꙋ а̂щернꙋтꙋриле а̂ се кꙋръци; 1. Кꙋръцире слꙋжѣще пентрꙋ а̂ се хръни Бомбицеле пре а̂щернꙋтꙋри кꙋрате; їаръ а̂ 2. пентрꙋ а̂ле принде сомнꙋл, съ доармъ їаръши пре а̂щернꙋтꙋри кꙋрате. Дꙋпъ а̂ 5. зи а̂ дешептърїи чеїи май дин оурмъ дин сомнꙋл Бомбицелѡр, пънъ кѫнд се ꙟкид, липсѣще а̂ се кꙋръци а̂щернꙋтꙋриле тот а̂ доаѡ зи, пентрꙋ къ а̂тꙋнчѣ мѫнкъ їале май мꙋлте фрꙋнзе, ши май мꙋлтъ балегъ пре а̂щернꙋтꙋри фак.

Ꙟсъмнаре. Дꙋпъ че саꙋ мърит Бомбицеле, де се пот мꙋта кꙋ мѫниле де пре оун

а̂щер-

ащерну́т пре а̃лтул, а̃ту́нч нꙋ трѣбуе май мулт кꙋ фрꙋ́нзе а̂ се мута̀; чѝ съ се а̂дꙋ́не кꙋ мѫниле ꙟ̂ елиде сау та́ере, шѝ а̂ша̀ пре а̃лте а̂щернꙋ́турй кꙋра́те съ се ръсфи́ре.

§. 8.

Деспре слобози́рѣ а̃ерꙋлꙋ́й ла Бомби́це.

29. Ꙟсте де ли́псъ, шѝ кѫнд, а̂ се слобозѝ а̃ер кꙋра́т ла Бомби́це?

Бомби́целѡр ꙟсте де ли́псъ а̃ер кꙋра́т, ка шѝ фі́еще кърі́а фъпту́рй че віа́зъ, пентрꙋ къ а̃ерꙋл ле веселѣще, ръкорѣще шѝ сънътошѣзъ, ꙟръ фъръ де дѫнсꙋл се бетеже́ск шѝ мо́р. Ꙟ зи́ле сърина́те дела 5 пѫнъ ла 9 чѣсурй диминѣца, шѝ дела 6 пѫнъ ла 8 дꙋпъ а̂мѣзъзй съ стѣ ферѣ́стриле со́бей Бомби́целѡр дешки́се, ка съ по́атъ ꙟтра̀ а̃ер кꙋра́т ла дѫнселе. Ꙟръ ꙟ̂ зи́ле слото́асе, но́аптѣ, шѝ ꙟ̂ врѣмѣ дорми́рій Бомби́целѡр, ферѣ́стриле съ стѣ ꙟки́се. Кѫнд пре ферѣстръ ва съ а̂жꙋ́нгъ ра́зеле со́арелꙋй ла Бомби́це, а̂ту́нчѣ ферѣстра

рѣстра ачѣѧ сѫ се ӑкидѫ кꙋ фꙋндꙋл ей чѣл динафарѫ, пентрꙋ кѫ Бомбицеле нꙋ сꙋферѫ разеле сꙋарелꙋй.

§. 9.

Деспре ӑкидерѣ Бомбицелѡр.

30. Сокотинд дела еширѣ Бомбицелѡр дин семинцѫ, ла кѫте зиле дꙋпѫ ачѣѧ ӑчеп Бомбицеле а се ӑкиде.

Де се вѡр кѫꙋта Бомбицеле кꙋ кѫлдꙋра ши кꙋ хранищѣ, дꙋпѫ кꙋм пѫнѫ аичѣ саꙋ арѫтат, атꙋнчѣ ӑ 44 де зиле дела ӑвіарѣ лѡр, сѫнт Бомбицеле крескꙋте, ши ӑчеп а се ӑкиде; ӣарѫ алтминтрелѣ кѫꙋтѫндꙋ-се, вѡр требꙋй май мꙋлтѫ врѣме, май мꙋлте фрꙋнзе, ши май маре ѡстѫнѣлѫ ши піардере де врѣме.

31. Пре чѣ сѣмне се пот кꙋноаще Бомбицеле кѫ врѣꙋ сѫ се ӑкиде?

Кꙋ ѡ зи май наинте де ӑкидерѣ лѡр, ӑчеп Бомбицеле аши піарде пофта чѣ маре

дȣпъ мѫнкаре, їаръ ꙟ зіωа ꙟкидерїй, ꙟчѣтъ кȣ тотȣл де а̂ май гȣстà чева дин фрȣнзе; се а̂ратъ а̂ фѝ нъпъчȣите, се рѣдикъ дин грȣмази ꙟсȣс, шѝ се ꙟторк ꙟ тоате пѣрциле, ка шѝ кѫнд а̂р кѣȣтà времн лок де ωдихнъ пентрȣ чѣ май де пре ȣрмъ скимбаре шѝ префачере лωр ꙟтралтъ фъптȣръ. Трȣпȣриле лωр се вѣд а̂кȣма май мой, фоалеле се а̂ратъ ωаре кȣм стрълȣчиторїю, шѝ ла мȣлте дин трѫнселе се вѣде шѝ капътȣл фирȣлȣй де мътасъ, ꙟ каре врѣ съ се ꙟвълȣе, дин гȣръ а̂фаръ є̂шит, прин каре сѣмне се а̂ратъ, къ Бомбицеле сѫнт коапте, шѝ чер лок пентрȣ ꙟкидере.

32. Кȣм требȣе съ се факъ патȣриле пентрȣ ꙟкидерѣ Бомбицелωр?

Патȣриле се пот фаче де скѫндȣрй ка ȣн стѫнжен лате, шѝ кѫт є̂ соба Бомбицелωр лȣнцй, шѝ ½ стѫнжен дела пъмѫнт ꙟсȣс налте съ фіе. Скѫндȣриле съ фіе бине ловите ȣна де а̂лта, ка пинтре дѫнселе Бомбицеле съ нȣ поатъ кѣдѣ жос, а̂шиждерѣ шѝ пре марцинй ꙟпрежȣрȣл патȣрилωр съ фіе ръстаницъ. Ȣн пат, доаω, саȣ май мȣлте, дȣпъ мȣлцимѣ Бомбицелωр, а̂ре а̂ се фаче.

Пен-

Пентрꙋ коливіцеле, прин каре Бомбіцеле пре ачѣлѣ патꙋрй се вор ꙟпърцй шѝ ꙟкиде, требꙋе ѡмꙋл дин време съ се кꙋщице. Ѻпре ачѣ требꙋинцъ ѩсте де липсъ мꙋлте нꙋелꙋше де мъстакъ, де алꙋн сав де алт лемн, сав шѝ вицъ де віе, нꙋмай верзй шѝ спиноасъ съ нꙋ фіе, каре нꙋелꙋше се пот ꙟкъ кꙋ де тоамнъ сав престе ѩрнъ адꙋна; шѝ съ се скꙋрте тоате ла ѡ потривъ, оун шꙋх де лꙋнцй, съ се лѣџе тот мънꙋнкюрй сав бръцишоаре кꙋ капътꙗиле чѣле гроасъ тоате ꙟтрꙍ парте, ка акꙋма кꙟнд требꙋе ла алкътꙋирѣ коливіцелѡр, съ нꙋ фіе зъбавъ шѝ ꙟпіедекаре. Коливіцеле де ачесте нꙋелꙋше ав а се фаче престе нище цеплицй де лемне, ꙟ лꙋнцимѣ патꙋлꙋй: де ва фѝ патꙋл оун стꙟнжен лат, се пот фаче пре дꙟнсꙋл 3 коливіце ꙟ лꙋнгꙋл лꙋй, ꙟтрꙋ ѡ асѣменѣ депъртаре оуна де алта, каре аша съ се алкътꙋескъ: ꙟтинде кътъ оун рꙟнд де цеплицй ꙟ лꙋнгꙋл патꙋлꙋй, ла ѡ марџине шѝ ла алта а патꙋлꙋй, ка де ѡ палмъ бꙋнъ де марџине депъртате: ла мижлок ꙟтре чѣле доаѡ рꙟндꙋрй ꙟтинде шѝ ал трейлѣ рꙟнд, шѝ аша вей авѣ трей рꙟндꙋрй де цеплицй ꙟ асѣменѣ депъртаре. Ꙗкꙋма а мънꙋнкюрй де жордице, каре сꙋс сав аратат, шѝ ле

ток-

токмѣще рѫнд, оу́на лѫнгъ а҆лта, де ѡ҆ пар-
те шѝ де а҆лта а҆ цеплицелѡр, а҆ша̀, ка кꙋ
ка́петеле чѣле май гро́асъ съ стѣ пре па́т,
Іаръ кꙋ ва́рфꙋриле пре цеплицїй ръꙃима́те, шѝ
де а҆р є҆шѝ ва́рфꙋл а҆ бреꙋ҆ней жордице май ꙟсꙋс
де кѫт а҆че́лѡра ла́лте престе цеплицїй, кѫт
є҆ є҆ши́т тре́бꙋе скꙋртате, ка съ фїе тоате
а҆сѣменѣ, съ поатъ ста̀ мъсаюл не ꙟпїедека́т
кꙋ каре ꙟ оу҆рмъ па́тꙋл се ва а҆коперѝ. Ꙟтре
ка́петеле чѣле гро́асъ а҆ жордицелѡр а҆ оу҆нїй
коли́бй шѝ а҆ а҆лтей съ винъ де оу҆н ла́т де
мѫнъ лок гол пре па́т, пентрꙋ ка съ фїе лок
де а҆жꙋнс пентрꙋ Бомби́це, кѫнд се вѡр мꙋта̀
де пре а҆щернꙋтꙋриле лѡр, шѝ се вѡр пꙋне а҆чѝ,
ка де а҆чѝ сингꙋре пинтре колибй съ се ꙟпартъ.

Іаръ мꙋта́рѣ Бомбицелѡр де пре а҆щернꙋтꙋрй пре а҆ша̀ па́тꙋри, а҆ша̀ съ фа́че. Нище прꙋнчй саꙋ а҆лте глоате а҆ле къшїй, кꙋлѣг Бомбицеле чѣле коапте де пре а҆щернꙋтꙋрй кꙋ мѫна ꙟ бли́де шѝ ꙟ таере, шѝ ле даꙋ чѣлꙋй май ма́ре, а҆че́ста ле ꙟ҃, шѝ ле голѣще мереꙋц пре локꙋл чел гол ꙟтре колибицъ, ꙟчепѫнд дела оу҆н ка́път а҆л па́тꙋлꙋй шѝ мергѫнд дерѫндꙋ пѫнъ ла чела ла́лт ка́път, шѝ а҆ша̀ ꙟтре тоате колибицеле, пѫнъ ва причѣпе къ вѡр а҆жꙋнџе пре а҆чел пат де а҆ се ꙟкиде,

кидѣ, сокотинд ка Бомбицеле сѫ нꙋ винѫ ничй прѣ дѣсе ка сѫ найбѫ тоате лок де ꙟкидере, ничй прѣ раре, сѫ требꙋꙗскѫ прѣ мꙋлте колибй, пентрꙋ каре требꙋе а̂щептат врєѡ 2 — 3 чѣсꙋрй, ка сѫ вѣзй кꙋм се ꙟпарт, шѝ сѫ поцй май пꙋне Бомбице, оунде вей ведѣ кѫ май ꙗсте лок гол де а̂ се пꙋтѣ май пꙋне. Дꙋпѫ а̂чѣꙗ липсѣще а̂ се а̂копери патꙋл кꙋ мѫсае, саꙋ кꙋ поневй, шѝ ла марџиний ꙟпрежꙋрꙋл патꙋлꙋй престе мѫсай шѝ рѫстаницѫ а̂шà сѫ се токмѣскѫ, ка ничй ѡ Бомбицѫ сѫ нꙋ поатѫ є̂шѝ а̂фарѫ, кѫчи є̂шинд Бомбицеле а̂фарѫ, пот кѫдѣ ла пѫмѫнт шѝ се спарг, саꙋ се пот дꙋче сѫ се а̂скꙋндѫ, шѝ ꙟвѫлиндꙋсе ꙟ лок а̂скꙋнс, се пїарде мѫтаса є̂й, шѝ а̂шà дела а̂мѫндоаѡ ꙟтѫмплѫриле а̂й пагꙋбѫ.

Бомбицеле чѣле че ꙟкѫ нꙋ вѡр фѝ де а̂жꙋнс коапте пентрꙋ ꙟкидере, а̂декѫ се вѡр ведѣ кѫ ꙟкѫ а̂ꙋ пофтѫ де мѫнкаре, а̂чѣлѣ нꙋ требꙋе пꙋсе пре патꙋрй кꙋ чѣле коапте, чй требꙋе а̂лѣсе, кꙋлѣсе, шѝ хрените пѫнѫ шѝ ꙗле се вѡр коаче, а̂пой а̂тꙋнчѣ пре а̂лт пат декилин сѫ се пꙋнѫ, ка сѫ се ꙟкидѫ.

Пѫ-

Пѫнъ ꙟ 8 зиле дела ꙟкидерѣ лѡр де ва фи тимпѹл кáлд — кѫчй ꙟ чел рѣче требѹеск ѡ зй саѹ 2 май мѹлт — сѫнт Бомбицеле тóате ꙟкисе, шй ꙟ Галéте саѹ Кокóнй префѫкѹте. Ꙟ каре тимп ꙟлт лѹкрѹ кѹ ѥле нѹ ꙗсте, фѫрѫ ꙟ чѣле доаѡ саѹ трéй зиле, дѹпѫ акоперирѣ лѡр пре пáтѹрй, требѹе кѫнд шй кѫнд ꙟтрáт ла ѥле, шй кѫѹтáт, ка сѫ нѹ фіе врѣѹна пре оунде ва афáрѫ ѥшит, карѣ афлѫндѹсе, сѫ се кѹлѣгѫ, шй де килин оундева сѫ се пѹнѫ а се ꙟкиде, ферéстриле сѫ фіе ꙟкисе кѹ фѹндѹриле лѡр. Ꙟ чѣле оурмѫтóаре 5 саѹ 6 зиле, ферéстриле шй фѹндѹриле, пентрѹ слобозирѣ ꙟерѹлѹй ꙟ сóбѫ, сѫ се дешкидѫ: ꙗрѫ акоперемѫнтѹл пáтѹрилѡр пѫнѫ а ѡпта зй сѫ нѹ се ꙟ. Шй атѹнчѣ дескоперинд, кѹ дрáг вей привй плáта ѡстенѣлелѡр тáле.

Дѹпѫ че кѫтева чѣсѹрй вей лѫсá Галéтеле сѫ ле ръкорѣскѫ ꙟерѹл, пóцй лѹá жордицеле кѹ мѫна, мерееѹц, шй пре оун лóк звѫнтáт шй мѫтѹрáт, саѹ пре ѡ мáсѫ, пѹне. Дѹпѫ ачѣѧ ꙗ ѡ котерицѫ, шй деспринзѫнд Галéтеле, фрѹмошéл, ле пѹнй ꙟ котерицѫ, шй кѫнд ачѣѧ нѹмай пре жѹмѫтáте ва фи плинѫ — ка се нѹ се ꙟгрешѫзѫ, шй сѫ се зарѹ-

чѣскѫ

чѣскъ чѣле дин жос — ле ꙟтинзй пре оун ꙟщернȣт ла оумбръ, оунде поате ши аерȣл съ ле ловѣскъ. Галетеле чѣле мой съ ле дескилинещй, ка съ нȣ се спаргъ ши съ ꙟскорцишѣзъ пре чѣле тарй, ши ꙟтралтъ котърицъ съ ле пȣнй.

Дȣпъ че се вор звичȣла пре аша ꙟщернȣт, ѡ зи сау доаѡ, адȣнъ Галетеле ꙟ котерицй, ши алѣргъ кȣ ѥле фъръ зъбавъ ла чей че ле кȣмпъръ, пентрȣ къ дȣпъ 10 зиле дела дескоперирѣ Галетелѡр, Бомбицеле, чѣле ꙟ мижлокȣл Галетелѡр, ꙟ флȣтȣри префъкȣцй, ꙟвіе ши роаде фирȣл мътассй, ка съ ѥасе афаръ, ши Галетеле аша роасъ, кȣ фоарте мик прец авѣ се вор пȣтѣ петрѣче.

32. Кȣм се пот оучиде флȣтȣрій ꙟ Галете, ка съ нȣ поатъ єши афаръ?

ꙟвъцътȣра ачаста аратъ лȣкрарѣ кȣ Бомбицеле нȣмай пънъ ла ꙟкидерѣ ши префачерѣ лѡр ꙟ Галете; ѥаръ май департе лȣкрарѣ мътасей аичѣ ничй сау пȣтȣт пȣне, ничй єсте де липсъ тȣтȣрѡр де комȣн, фъръ нȣмай чѣлѡр че лȣкръ кȣ ѡ сȣмъ маре де мътасъ: ꙟсъ пен-

пентрѹ врєѡ ҀпїєдекáрҀ, кѫнд чѝнева нар пѹтѣ Ҁ врѣмѣ ачѣѧ ла кѹмпърътóрй Ҁлергà; атѹнчѣ Галéтеле сáле Ҁшернѫндѹле пре скѫндѹрй, съ ле бáце Ҁ кѹптóрю, Ҁ оурмà пѫнїй, саѹ съ Ҁкълзѣскъ кѹптóрюл пънъ ва фѝ нѹмай ашà де фїербѝнте, кѫт съ поáтъ цинѣ мѫна гоалъ — фъръ а се áрде — Ҁтрѫнсѹл, саѹ пѹнѝнд ѡ хартїе áлбъ Ҁтрѹн процáп, шѝ цїинд ѹѡ Ҁ кѹптóрю, нѹ Ҁгълбенѣще, нѝчй áрде, чѝ áлбъ рьмѫне; атѹнчѣ бъгѫнд Галéтеле Ҁ кѹптóрю, лáсъле аколѡ врєѡ 2 — 3 чѣсѹрй, саѹ пънъ кѫнд нѹ се ва май аѹзѝ нѝчй оуна сфѫрѫинд, шѝ атѹнчѣ флѹтѹрїи дин Галéте сѫнт оучѝшй, шѝ се пóт вѝнде май тѫрзїѹ, ѧсъ май кѹ скъдѣре ла прéцй шѝ ла кѫнтáрю.

33. Кѹм се поáте кѫпъта семѝнца де Бомбѝце дела але сáле Галéте?

Ѧтрéѧ септемѫнъ дела Ҁчѣпере Ҁкѝдерїй Бомбѝцелѡр, Ҁчéп флѹтѹрїй а рóаде фирѹл мътáсей шѝ а єшѝ дин Галéте. Дечй врѫнд, чѝнева съшй кáпете семѝнцъ пре áлт áн, кѫнд десприндє Галéтеле де пре жордѝцеле, пре кáре саѹ Ҁвълѹит, съ алѣгъ динтре Галéтеле

чѣле

май лѫнгърѣце шѝ динтрѫ чѣле май ротѹнде, оу̑н нѹмър, кѫт дин оу̑неле, ѫтѫта шѝ динтрáлтеле — Чѣле лѫнгърѣцъ се цин а фѝ бърбътѹшй, їаръ чѣле ротѹнде мѹерѹшке. — Пентрѹ оу̑н лóт де семѝнцъ се чѣре врєѡ ½ ℔ де Галéте: Ачѣстѣ трéбѹе ѡприте шѝ цинѹте пънъ кѫнд вѡр єшѝ флѹтѹрїй дин трѫнселе — кáре ѡбичнѹѝт диминѣца єс. Флѹтѹрїй чéй май мѝчй шѝ май мършáвй сѫнт бърбътѹшй, кáрїй не ѫчетат флѹтѹрѫ дин áрипй, мѹерѹшкеле сѫнт май мáрй шѝ май гроáсъ: Дечй алéџй тóт перѣке, шїй пѹнй пре хартїй де ѡсебй ѫтрѡ диминѣцъ, съ се кокошѣскъ. Дѹпъ че саѹ кокошѝт лáпеѕй бърбътѹшїй, їаръ акѹма ѫгреѡѫтеле мѹерѹшке, ле пѹнй пре оу̑н пїєтек мършóр де пѫнѕъ, кáре пре ѡ мáсъ съ фїє аџернѹт, шѝ акоперѝндѹле кѹ чéва дєсѹпра, ле лáш ла ѫтѹнѣрек ка съ се дескáрче де ѡаъ. Аичѣ, дѹпъ че фїєџе кáре мѹерѹшкъ з пѫнъ ла 400 де ѡаъ ва ѡà, ѫчѣтъ де а май трѫй. Семѝнца ачáста ла ѫчепѹт їасте Гáлбенъ, дѹпъ кѫтева ѕиле се арáтъ кам мѹргъ, дѹпъ ачѣа кáпътъ ѡ фáцъ ѫченѹшáтъ, шѝ ашá рѫмѫне.

Престе ѧрнъ саѹ пънъ ла времѣ де требѹинцъ, се поате ѕинѣ семинца пре ӑчелаш пїетѣк, пре каре саѹ ѡат, ла оѹн лок ръкорос, звънтат, оѹнде кѹпторюл нѹ се ӑкълзѣще, ӑ вреѡ ладъ ӑтръ ӑлте хайне де пънзъ. Саѹ дѹпъ че ӑѹ кѫпътат фаца ченѹшїй съ се деспринде семинца де пре пїетек, шѝ пѹинъ дѹсъ ӑ хартїе, съ се цинъ ла лок звънтат шѝ ръкорос, пъзинд ка съ нѹ ѡ стриче хърцїй саѹ ӑлте гонцй, пънъ ла требѹинцъ. Ӑсъ шѝ де цер требѹе съ фїе скѹтитъ, ка съ нѹ ӑгїецъ.

§. 10.

Деспре бетежѹгѹриле шѝ връжмашїй Бомбицелѡр.

54. Каре сѫнт бетежѹгѹриме шѝ връжмашїй Бомбицелѡр, шѝ кѹм се поате ӑпъра де ӑчѣлѣ?

Бетежѹг фиреск наѹ Бомбицеле: Негрижирѣ де дъсселе, ӑдекъ, не хрънирѣ, хрънирѣ кѹ фрѹн-

зе

зъ стрикáте, зъчéрѣ пре ãшерн8т8рй нек8рá-
те, липсúрѣ ãер8л8й к8рáт, пътимúрѣ де
фриг, о8мезѣла, нъпъч8ирѣ ꙟ врѣмѣ дор-
мúрїи лѡ́р, ф8м8л тъбáк8л8й, о8нсóарѣ, ми-
рóс8л чѣпей шѝ ã ãюл8й, сꙟнт бетеж8г8рй фъръ
лѣ́к ã Бомбúцелѡр. Пръ брежмáшїй лѡ́р сꙟнт:
ф8рнúчеле, шóаречїй са8 хꙟрцїй, хóареле шѝ
бребéцїй, прек8м шѝ кълд8ра чѣ престе мъ-
с8ръ ꙟ сóба лѡ́р. Дечй де тóате рѣлеле ã-
чѣстѣ трéб8е Бомбúцеле съ фїе ск8тúте шѝ
ãпъpáте.

Д8пъ съвꙟрширѣ л8кр8л8й к8 Бомбúцеле,
ãшерн8т8риле Бомбúцелѡр трéб8е бúне шѣр-
се, к8рецúте шѝ ꙟпът8рáте: полúцеле деш-
кеáте, ла о8н лóк легáте, шѝ тóате о8ндеба
ла о8н лóк б8н п8се, пънъ ла ãлтъ треб8-
инцъ. Жордúцеле трéб8е лъпъдáте, шѝ пен-
тр8 ãн8л вїитóрю ãлтеле ла врѣме ãд8нáте,
къчй ãчѣстѣ май м8лт н8 сꙟнт б8не пен-
тр8 тимп8л вїитóрю. Сóба, ꙟ карѣ Бомбú-
целе са8 цин8т, дóаш са8 трéй септемꙟнй,
ꙟ тóате зилеле, съ се дешкúзъ, шѝ пре фе-
рѣстрїй, ꙟ лъ8нтр8 ãер к8рáт съ се слобóа-
зъ, ка мирóс8л чел грé8 ал Бомбúцелѡр съ

їáсъ

ꙗ҆́сѫ а҆фа́рѫ: ꙗ҆̆рѫ дꙋпѫ а҆чѣ́ст ти́мп, се по́а-те ꙗ҆̆рѫшй лѫкꙋ̀й де ѽаменй, саꙋ спре а҆̆лт чѣ́ва ⸙трєбꙋинцѫ̀.

Сфѫршитꙋл

